

Förslag till Politiska riktlinjer

Jobbkongressen 2009

Förslag till politiska riktlinjer

1. Frihet växer ur jämlikhet	2	3.3 Klimatpolitik från hot till möjligheter	34
1.1 Inledning	3	3.3.1 Investera i gröna jobb	34
2. Jobben först	6	3.3.2 Trygg energiförsörjning – därför förnybart	36
2.1 En ansvarsfull ekonomisk politik		3.3.3 Nu byter vi livsstil – friskare, godare, bättre	38
sätter jobben först	7	4. Solidaritet och ansvar för välfärden	40
2.1.1 Vi har råd att arbeta	7	4.1 Högre kvalitet i välfärden.....	41
2.1.2 Vår politiska kurs: hållbar utveckling	9	4.1.1 Vård, skola, omsorg – på dina villkor	41
2.1.3 Ansvarsfulla och rättvisa skatter	11	4.1.2 Rusta sjukvården för framtida utmaningar	43
2.2 Fler jobb och en starkare arbetslinje	12	4.1.3 Investera i erfarenhet	45
2.2.1 En jobbskapande näringspolitik	12	4.1.4 En bostadspolitik som förändrar	46
2.2.2 Arbetslinjen kräver en utbildningslinje	14	4.2 Ett Sverige i sammanhållning	49
2.2.3 Varje arbetad timme behövs	17	4.2.1 Orättvisor och klyftor är inte lösningen	49
2.3 Ett Sverige där fördomar inte hindrar arbete ..	20	4.2.2 Kamp mot brott och brottens orsaker	51
2.3.1 Jämlikhet – därför feminism	20	4.2.3 Tillsammans – i Sverige	53
2.3.2 Kamp mot diskriminering och fördomar	22	4.2.4 Barnen är framtiden	56
3. Investera i möjligheter och framtidstro	24	5. Agera för förändring	58
3.1 Låt undomsgenerationen ta plats	25	5.1 Kultur i brytningstid	59
3.1.1 Ett jobb och en bostad	25	5.1.1 Kultur – kraft att förändra och skapa nytt	59
3.1.2 Ung vuxen med rätt till respekt	27	5.1.2 Media, teknik och integritet i utveckling	61
3.2. Konkurrera med kunskap och forskning	29	5.2 En rättvis värld är möjlig	64
3.2.1 Rätt till kunskap – lust att lära	29	5.2.1 Globalisera demokratin –	
3.2.2 Högskolan – kunskapsnationens ryggrad	32	demokratisera globaliseringen	64
3.2.3 Fri och framgångsrik forskning	33	5.2.2 Fred och säkerhet i vår tid	66
		5.2.3 Vårt globala grannskap –	
		vårt gemensamma ansvar	68

Socialdemokratiska partistyrelsen
överlämnar härmed till partiets 36e ordinarie kongress,
den 28 oktober – 1 november 2009 i Stockholm,
i stadgeenlig ordning förslag till politiska riktlinjer.

Frihet växer ur jämlikhet

1.1 Inledning

Vi socialdemokrater bär på en dröm om frihet. Vi vill att alla människor ska vara fria att forma sina egna liv och sträva mot sina egna drömmar. Att alla ska kunna följa sina bästa stämningars längtan, med respekt för andra människors val.

Rättvis fördelning, välfärd åt alla och minskade klyftor skapar det mått av trygghet och möjligheter som gör att den individuella friheten kan växa. Därför är vår socialdemokratiska dröm om frihet också en dröm om jämlikhet.

Frihet och jämlikhet förutsätter varandra, och det sambandet blir bara tydligare i vårt moderna globaliserade samhälle. Kunskap är den viktigaste nyckeln både för landets utveckling och för individens frihet. Ett lands utbildningssystem kan antingen skapa och cementera klassklyftor, eller riva dem. Det kan öppna dörrar till frihet genom fler möjliga framtidsval för individen, eller stänga dem. Vårt val är att öppna fler utbildningsmöjligheter för alla.

Sveriges förmåga att utveckla nya jobb och företag, att stå starkt i den globala konkurrensen, avgörs av vår befolknings kunskaper och kompetens. Därför vill vi investera i kunskap av kvalitet på alla nivåer – från förskola till spetsforskning. Vi vill öppna fler möjligheter för alla att öka sina chanser med utbildning och kompetensutveckling – både som anställd, företagare eller under perioder då man står mellan två jobb.

När det oväntade händer i livet – ett barn får problem i sin kunskapsutveckling, någon blir utbränd av stress, företaget går i konkurs eller en äldre släkting får svårt att klara sin vardag – då märker man hur viktig välfärden är. När vi hjälps åt att bära varandras risker ökar vår individuella trygghet. Den tryggheten har ett enormt frihetsvärde.

Om välfärden håller en hög kvalitet, styrs av behov och ges på lika villkor oavsett bakgrund så sprider den risker, möjligheter och trygghet över livet, men också mellan generationer. Att den svenska välfärdsmodellen byggts upp just så är ingen slump. Det är den modell som bäst förmår öka individens frihet genom stor social rörlighet och breda möjligheter att träffa sina livsval efter egen vilja och förutsättningar. Därför kommer vi socialdemokrater alltid att stå upp för den.

Välfärden är ett stort gemensamt åtagande som kräver stora resurser. En ansvarslös borgerlig ekonomisk politik, passivitet inför arbetslösheten och ideologiska experiment utmanar idag välfärdens kvalitet. Samtidigt står vi inför en demografisk utmaning och stora generationsskiften.

Sambandet är tydligt: klarar vi jobben så klarar vi ekonomin, och då klarar vi också välfärden. Ska vi klara välfärdens kvalitet måste vi bli fler som arbetar mer. Varje arbetad timme behövs.

Arbetslöshet skapar ofrihet för individen och är förödande för samhällsutvecklingen. Utslagningen från arbetsmarknaden måste hejdas samtidigt som jobben måste bli fler. Den som förlorar jobbet behöver både inkomstrygghet och effektiva broar ut ur arbetslösheten. Därför måste en starkare arbetslinje innefatta en utbildningslinje, och innebära både rättigheter, skyldigheter och möjligheter. Alla människor som kan och vill arbeta ska kunna göra det.

Frihet handlar också om att leva i ett öppet, solidariskt och demokratiskt samhälle. Insikten att de livsval vi gör påverkar andra människors frihet och möjligheter måste leda oss när vi väljer vägar för framtiden. Om ökad frihet för den ene betyder större ofrihet för den andre så har inte friheten vuxit – då har klyftorna vidgats mellan människor. Just detta ser vi hända i Sverige. För oss socialdemokrater är det oacceptabelt.

Fördomar, diskriminering, ökad social utslagning, klyftor mellan generationer, omfördelning av samhällets resurser från fattiga till rika – allt detta hotar vår vision om ett Sverige i solidaritet och sammanhållning. Vår dröm är ett samhälle som utvecklas starkare därför att varje människa är fri att utvecklas till sin fulla potential. Ett land där många människors frihet och möjligheter istället begränsas tappar kraft.

Vi lever i en tid då ländernas utrikespolitik har blivit världens inrikespolitik. Vi är globala grannar och vi är intensivt beroende av varandra, oavsett var i världen vi lever. De vägval världen kommer att göra inför de gemensamma globala utmaningarna kommer starkt att påverka utvecklingen i vårt land, och vi måste bära vår del av ansvaret för att de vägvalen blir de rätta.

Klimatkrisen har väckt världens insikt om att det krävs gemensamma politiska svar och lösningar. Riskerna och kostnaderna blir mindre om vi gemensamt hejdar klimatkrisen än om vi inte gör det. På samma sätt har finanskrisen visat att det krävs mer politiskt samarbete över gränserna och effektiva gemensamma regelverk. Annars riskerar de gränslösa marknadskrafternas jakt efter vinst att gå ut över både vårt klimat och våra länders ekonomier, och därmed över livsvillkoren för alla oss människor.

Vi socialdemokrater är övertygade om att vi tillsammans kan klara de globala utmaningarna och göra utvecklingen hållbar – ekonomiskt, socialt och miljömässigt. Och vi är övertygade om att den omställningen bär med sig stora möjligheter till nya jobb, gröna jobb och starkare utveckling.

Vi är beredda att anta de stora utmaningar som väntar en socialdemokrati i regeringsställning i Sverige efter 2010. Det går att vända utmaningarna till möjligheter och framtidstro. Med utgångspunkt i klassiska socialdemokratiska värderingar om frihet, jämlikhet och solidaritet stakar vi ut riktningen för vår politik för kongressperioden 2009 till 2013:

- Vi vill nå full sysselsättning. Därför ska vi ta svensk ekonomi från underskott till en styrkeposition genom att sätta jobben först, genom att ta tillvara varje arbetad timme, och varje människas önskan och möjlighet att bidra till samhällsutvecklingen.
- Vi vill investera brett i kunskap så att alla människors potential att växa med utbildning och kompetens också kan leda till en starkare svensk utveckling där vi klarar klimatutmaningarna och når framgångar för våra företag och vårt land.
- Vi vill minska de klyftor som sliter isär Sverige. Stora klyftor och orättvisor utmanar hela tanken om människors lika värde, hämmar enskilda individers frihet och möjligheter och därmed hela Sveriges utveckling. Barn och unga måste skyddas från jobbkrisens effekter.

- Vi vill åta oss uppgiften att kvalitetssäkra välfärden och se till att den styrs av människors behov. Det är medborgarnas välfärd, trygghet och valfrihet vi vill garantera. Gemensamma resurser för välfärd ska gå till välfärd – inte till aktieägares vinstuttag.
- Vi vill höja Sveriges röst i världen för mänskliga rättigheter, demokrati, fred och en stark ekonomisk utveckling byggd på social rättvisa och miljöhänsyn.

Till detta arbete bjuder vi in hela den svenska befolkningen – från norr till söder, ungdomsgenerationerna och de erfarna, hela den mångfald av människor med olika bakgrund som lever i Sveriges städer och samhällen. För det är alla vi tillsammans som bär på Sveriges framtida möjligheter.

Jobben först

2.1 En ansvarfull ekonomisk politik sätter jobben först

2.1.1 Vi har råd att arbeta

”Den första stora uppgiften för regeringen är därför att sanera statsfinanserna och minska arbetslösheten. Jag har för avsikt att söka samarbete i riksdagen kring en ny ekonomisk politik, som med kraft angriper dessa dubbla obalanser och som kan skapa tillväxt och nya resurser. Så länge budgetunderskottet består och statsskulden växer beskär demokratis verkningsskrets. Vårt lands utveckling riskerar att styras av krafter utanför demokratisk kontroll.”

5

10

Ingvar Carlsson, regeringsförklaringen september 1994

Människors vilja till arbete är nationens främsta tillgång – i goda tider liksom i sämre. Inget slöseri är större än arbetslöshet. I arbetslöshetens spår går hopp och framtidstro förlorade. För oss socialdemokrater är därför målet full sysselsättning.

15

När konjunkturen viker behövs kloka investeringar som leder till nya jobb – klimatinvesteringar, investeringar i infrastruktur, utbildning och företagande. När ekonomin försämras behöver skolan, sjukvården och omsorgen fortsätta att fungera – och trygghetsförsäkringarna axla ett större ansvar för att ge stöd medan den som förlorat jobbet söker sig vidare till ett nytt; vilket dämpar konjunkturedgången.

20

Arbetslösheten bekämpas inte med sämre villkor för de arbetslösa utan med aktiv arbetsmarknadspolitik och investeringar i välfärd och företagande.

Det allra viktigaste för att trygga framtidens välfärd är starka offentliga finanser. Friheten som starka statsfinansier ger ska användas till att stärka arbetslinjen och öka sysselsättningen. I grunden handlar det om makten över samhällsutvecklingen. Sunda offentliga finanser är det främsta värdet mot dem som vill försvaga den offentliga sektorn. Genom att hålla överskott i de offentliga finanserna i goda tider kan vi stimulera ekonomin och värna välfärden i sämre tider. Särskilt viktigt är detta för Sverige som har en stor offentlig sektor och omfattande trygghetssystem. Därför behövs en ansvarfull ekonomisk politik. Sunda offentliga finanser är också en rättvisefråga mot kommande generationer.

25

30

Den borgerliga regeringens passivitet inför arbetslösheten och prioritering av ansvarslösa skattesänkningar gör att många som förlorat jobbet under krisåren riskerar att fastna i arbetslöshet. Det vore förödande både för de individer som drabbas och för Sveriges tillväxt och sysselsättning framöver.

35

Vi socialdemokrater kompromissar aldrig med ansvaret för den gemensamma ekonomin. Överskottsmålet för de offentliga finanserna och principen om ett utgiftstak för staten ska ligga fast. Det finanspolitiska regelverket och budgetmålen ska stärka arbetslinjen och motverka tillfälliga svängningar i sysselsättningen. Nya reformer och nya utgifter ska alltid ske i den takt som det statsfinansiella utrymmet tillåter. I det ekonomiska läge som Sverige just nu befinner sig i måste varje ny reform prövas utifrån hur mycket den bidrar till sysselsättning, tillväxt, minskade klyftor och rättvisa villkor.

40

Vi socialdemokrater har tidigare visat vad en målinriktad ekonomisk politik kan

45

	<p>uträtta. Den budgetsanering som vi genomförde under nittioalet tog Sverige från kris till en ekonomisk styrkeposition. Skulle besparingar bli nödvändiga så tvekar vi inte att göra dem. De ska då göras med arbete och rättvisa som utgångspunkt. Sverige ska tillbaka till starka offentliga finanser.</p>
5	<p>Välfärdens kvalitet och långsiktiga finansiering måste säkras. De betydande skattesänkningar som har gjorts under de senaste åren hotar välfärdens långsiktiga finansiering. För socialdemokratin går jobb och välfärd före stora skattesänkningar. Arbete är förutsättningen för välfärden. Varje arbetad timme bidrar till välfärdens finansiering. Därför blir ökad sysselsättning också en central fråga för välfärdens kvalitet och finansiering.</p>
10	<p>För att uppnå full sysselsättning och tillväxt i en modern ekonomi är kunskap en nyckelfaktor. Ska Sverige vara ett välfärdsland i framtiden måste vi konkurrera med kunskap och kompetens. Därför måste utbildning bli en central del av den ekonomiska politiken.</p>
15	<p>Sverige ska präglas av tillväxt och framtidstro. Då måste Sveriges förmåga att klara och bejaka strukturomvandlingen stärkas. Trygghetsförsäkringarna och det livslånga lärandet ger människor möjlighet att bidra till utvecklingen under hela arbetslivet. På så sätt stärker vi både den enskildes möjlighet till ett bra arbetsliv och Sveriges möjlighet till hög produktivitet, full sysselsättning och god tillväxt.</p>
20	<p>Nu behövs en ansvarsfull ekonomisk politik som sätter jobben först:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Full sysselsättning.</i> Den ekonomiska politikens övergripande mål ska vara full sysselsättning, hög tillväxt och rättvis fördelning. Full sysselsättning råder när alla som kan och vill arbeta också har ett arbete. Vi vill investera i utbildning, grön omställning och ett konkurrenskraftigt näringsliv för att ta Sverige ur krisen. Dessutom vill vi värna kommunernas och landstingens ekonomi så att inte jobbkrisen leder till en kvalitetskris i välfärden. Sverige ska konkurrera med kunskap, innovationer och kvalificerade produkter och tjänster – inte med låga löner.
25	
30	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Ansvar för Sverige.</i> De budgetpolitiska målen, med överskottsmålet och utgiftstaken, ska ligga fast. Överskottsmålet gör att den offentliga skulden steg för steg betalas av, vilket minskar sårbarheten och ökar handlingsutrymmet i den offentliga ekonomin. Dessutom skapas en buffert för att möta de utmaningar som de demografiska förändringarna innebär. Utgiftstaken förhindrar att tillfälliga inkomster används till varaktiga utgifter. Välfärden blir mer förutsägbar och trygg. En stark välfärdsekonomi kräver marginaler för påfrestningar.
35	
40	<ul style="list-style-type: none"> • <i>God konkurrens och stabila priser.</i> För att se till att löntagarnas inkomster inte urholkas och skapa förutsättningar för en god tillväxt behövs en låg och stabil prisutveckling. Riksbanken har en viktig uppgift i att självständigt svara för penningpolitiken. På många marknader behöver också konkurrensen förbättras, genom bättre regleringar och tillsyn.
45	

2.1.2 Vår politiska kurs: hållbar utveckling

”När systemet av skuggbanker expanderade så att de blev av jämbördig eller rentav ännu större betydelse än de konventionella bankerna borde politiker och regering ha insett att vi höll på att återskapa den sorts finansiella sårbarhet som gjorde 30-talsdepressionen möjlig – och de borde ha reagerat med att utvidga regleringarna och det finansiella skydds nätet till att täcka också dessa nya institutioner. Inflytelserika personer borde ha proklamerat en enkel regel: allting som gör vad en bank gör, allting som måste räddas i kriser, som banker räddas, bör regleras som banker.”

Paul Krugman, Krisen, 2009

5

10

Hösten 2008 gick investmentbanken Lehman Brothers under och i ett slag spreds den amerikanska finanskrisen över världen. Bristen på regler och övervakning för att skydda samhällsekonomin blev uppenbar. Stora globala obalanser och en spekulationsekonomi som drev upp värdet på fastigheter och värdepapper gav upphov till finanskrisen. Effekterna på världens arbetsmarknader och människors trygghet och möjligheter är enorma.

15

Krisen svallvågor har visat att det endast är stater och samarbete mellan stater som kan stabilisera ekonomin. Marknaden är långt ifrån självreglerande. Risker med frånvaro av fungerande trygghetssystem har också blivit uppenbar.

20

Finanskrisen är ytterligare en påminnelse om hur starkt beroende vi är av varandra i dagens globalt sammanflätade ekonomier. Insikten lyder; nu måste det internationella kapitalet mötas av internationell politik och internationella regler. Klimatkrisen visar på samma starka behov av ökad internationell politisk samverkan.

25

Det är dags för världen att lämna övertron på marknaden och på allvar sluta upp kring visionen om hållbar utveckling. Det är ingen ny vision. Världen har talat om den sedan Gro Harlem Brundtland ledde FN-kommissionen för hållbar utveckling på 80-talet. Ingvar Carlsson gav den tanken ytterligare stöd i sin FN-rapport på 90-talet, Vårt globala grannskap. I vårt parti och för svensk del har tanken omsatts till visionen om det gröna folkhemmet. Nu behöver visionen om en utveckling som på allvar är hållbar – ekonomiskt, socialt och miljömässigt – få sitt genombrott.

30

Politiken måste kliva fram och fylla sin uppgift. Vi behöver snabbt få till stånd globala åtaganden som minskar utsläppen av växthusgaser. Obalanserna mellan rika och fattiga länder måste minska. De medför mänskligt lidande, hårt migrationstryck och fortsatta risker för ekonomiska kriser. Och det är orimligt att enskilda länder har möjlighet att släppa loss krafter som hotar den finansiella stabiliteten i hela världen. Dagens ordning där globala finansiella institut verkar under nationell tillsyn måste ersättas av ett förstärkt samarbete kring globala finansiella regelverk.

35

40

Vad som behövs är en ny global politisk kurs där ekonomiska, sociala och miljömässiga värden integreras. Världen behöver stabila sociala marknadsekonomier som ger en dynamisk men samtidigt hållbar tillväxt. En tillväxt som skapar nya resurser men också utjämnar klyftor både inom och mellan länder, och som minskar miljöbelastningen på jorden.

45

5	<p>Vi måste hjälpas åt – som enskilda, och inom politiken på alla nivåer och områden, i syfte att minska den globala fattigdomen. Arbete och tillväxt är grunden för ökat välstånd. En fri och rättvis handel är nyckeln. Länderna behöver samverka för att få till stånd nya ambitiösa avtal för frihandel och minskad klimatpåverkan.</p> <p>Paradoxalt nog kan politiska beslut och investeringar i kampen mot de stora globala kriserna vara det som vänder utvecklingen och skapar nya framtidsmöjligheter i alla länder. Vår största politiska utmaning kan innebära nästa stora utvecklingssprång.</p> <p>Det är en enorm utmaning, men en utmaning som vi socialdemokrater är beredda att anta. Det är ett politiskt projekt som kräver aktivt samarbete mellan progressiva krafter i världen. För en internationell rörelse som vår framstår detta som en hoppfull möjlighet. Sverige ligger i framkant när det gäller hållbar utveckling tack vare vår svenska välfärdsmodell och vårt mångåriga klimatarbete. Vi kan gå före, därför måste vi göra det.</p>
10	
15	
20	<p>Utgångspunkterna måste vara:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Global hållbar utveckling.</i> Handelshinder i världen måste undanröjas och EU:s tullar och handelshinder mot fattiga länder tas bort. Klimatkrisen måste få en global politisk hållbar lösning och bindande avtal mellan världens länder. Vi måste gå mot en global reglering och övervakning av finansmarknaden, i ett första steg inom EU. Det ska inte gå att smita undan regler och kontroll genom att flytta pengar mellan olika länder. Så enhetliga regelverk som möjligt ska eftersträvas. Det behövs ökad öppenhet på marknaden för finansiella produkter, bättre kapitaltäckningsregler, en mer ansvarsfull riskvärdering och ett stopp för bonusexcesser.
25	
30	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Likabehandling på global arbetsmarknad.</i> Arbetsmarknaden har blivit global. Det innebär fantastiska möjligheter, men den ordning och reda på arbetsmarknaden vi strävat efter med vår svenska arbetsmarknadsmodell räcker inte alltid. Vi vill stärka den svenska kollektivavtalsmodellen i EU för att bättre skydda de fackliga rättigheterna och lönenivåerna på arbetsmarknaden. Lika lön för lika arbete ska gälla i respektive EU-land. Därför måste EU:s utstationeringsdirektiv ändras. Genom att stärka de globala fackliga rättigheterna och de fria fackföreningarna kan dessa fungera som en motvikt till kapitalet. Fler länder behöver ratificera och efterleva ILO:s kärnkonventioner. Kampen mot barnarbete måste stärkas.
35	
40	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Socialdemokratin är global.</i> Ska makt och inflytande globalt kunna flyttas från marknaden till demokratiska och politiska institutioner så måste vårt globala samarbete förstärkas. Vi socialdemokrater verkar i många internationella sammanhang – Socialistinternationalen, Europeiska Socialdemokraters Parti (ESP), europafacket, nätverket Progressive Governance med flera. Vi ska öka vår närvaro i alla internationella forum och fördjupa vårt samarbete med progressiva krafter och socialdemokratiska vänner i världen.
45	

2.1.3 Ansvarsfulla och rättvisa skatter

<i>”Orsakerna till den höga (låga) rörligheten i Norden (USA) handlar i grund och botten om samhällets institutionella struktur – om i vilken utsträckning samhället tillåts kompensera för skillnader i uppväxtvillkor och familjeförhållanden, om utbildningssystemets struktur, om avkastningen på utbildning, om lönespridningen, om inkomstskillnaderna, om förekomsten av arbeten med låga löner, om graden av omfördelning.”</i>	5
Daniel Lind, Hur långt från trädet faller äpplet? – Och hur länge lever den amerikanska drömmen i Sverige? Arbetarrörelsens Ekonomiska Råd, Låginkomstutredningen, delrapport 3, 2009.	10
För oss socialdemokrater är huvudsyftet med att ta in skatt att betala de samhällsnyttigheter som vi alla behöver. Det finns ett direkt samband mellan hur mycket vi gemensamt betalar i skatt och hur bra sjukvård, skola, äldreomsorg och rättsväsende vi kan ha i Sverige.	15
Med hjälp av skatteintäkter och tillväxt kan vi också gemensamt investera i sådant som är långsiktigt viktigt för vårt land och vår omvärld – som teknikutveckling, forskning och klimatinvesteringar.	
Skatterna ska minska klyftorna – inte öka dem. Det åstadkoms bäst om skatterna finansierar en välfärd av hög kvalitet i hela landet som alla får del av efter behov. Det är ett oslagbart sätt att effektivt fördela välstånd och möjligheter rättvist. När skatterna sänks så kraftigt att det går ut över välfärdens kvalitet ökar istället klyftorna.	20
Genom en lång rad skattesänkningar har de bäst ställda i Sverige berövats möjligheten att bidra solidariskt till välfärden genom att betala skatt efter bärkraft. Skattesänkningarna har dramatiskt vidgat orättvisorna mellan människor och grupper i samhället. Det skapar nya konflikter. Ett flertal skatter måste förändras för att säkra välfärden och rättvisan.	25
Skattesystemet har också blivit svåröverskådligt och tillkrånglat. Olika regler gäller beroende på varifrån en inkomst kommer. Avdragsmöjligheterna för samma tjänst skiljer sig åt beroende på vem som gör jobbet och var det utförs. Det ökar risken för skatteplanering och skattebrott. För att vara legitimt måste skattesystemet vara tydligt och begripligt. Alla ska kunna känna sig säkra på vad som gäller och att regler gäller lika för alla så att andra också gör rätt för sig. Skattekontrollen ska förbättras och skatteparadis, skatteflykt och svart ekonomi aktivt bekämpas.	30
	35
Vi socialdemokrater vill att Sverige ska vara ett rättvist land där vi bär bördorna gemensamt och alla får del av möjligheter och välfärd. Det kräver att skatterna förändras så att följande principer blir styrande:	
<ul style="list-style-type: none">• <i>Skatterna ska bidra till arbete, välfärd och rättvisa.</i> Full sysselsättning är vårt övergripande mål för den ekonomiska politiken. Skatterna ska utformas så att de stimulerar till arbete. De ska ligga på en total nivå som möjliggör en välfärd av hög kvalitet som alla får del av efter behov. Skattesystemet ska möjliggöra också för den med höga inkomster eller förmögenhet att bidra efter bärkraft.	40
	45

Den pågående förskjutningen från statlig progressiv skatt till platt kommunal skatt måste vändas.

5	• <i>Rättvis beskattning av inkomster.</i> Pension är uppskjuten lön. Den klyfta som skapats mellan pensionärer och löntagare ska successivt minskas för att småningom slutas. Vi vill skapa rättvisa mellan lön, pension och ersättning från socialförsäkringarna när det gäller beskattning.
10	• <i>Styrmedel för hållbar utveckling.</i> Vi vill använda ekonomiska styrmedel för att stimulera fler människor och företag att ändra beteende så att vi kan hjälpas åt att skapa en utveckling som både är ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbar. Hit hör klimat-, energi- och miljöskatter, men också lagstiftning, utsläppsrätigheter och certifikat. Styrmedlen ska utformas så att de stimulerar till arbete och företagande, bibehåller industrins konkurrenskraft och bidrar till en hållbar utveckling.
15	

2.2 Fler jobb och en starkare arbetslinje

20	2.2.1 En jobbskapande näringspolitik
----	--------------------------------------

25	<i>"Locked, 1:a pris
Cykelstyre och lås i ett. Styret fälls ihop och låser framhjulet. Utan styre blir cykeln svår att cykla iväg med. Uppfinnare Alma Andersson från Österledsskolan i Karlskoga."</i>
Pristagare 2009, Finn upp, nationell uppfinnartävling
för alla elever i skolår 6-9 |
|----|--|

30	Vår vision är frihet och möjligheter för alla människor att följa sin längtan och sträva mot egna mål och drömmar. Individens framgångar bidrar till vår gemensamma framgång. Att få leva sin dröm är den starkaste drivkraften hos många entreprenörer; att få vara "sin egen", att få visa att man kan och att det går, att skapa något som växer, att tjäna pengar. Detta leder till att många företag startas och växer med fler anställda. Vi ska ha den mest framtidsinriktade politiken för entreprenörer och företagare.
----	--

35	Mer än hälften av alla ungdomar i Sverige kan tänka sig att starta ett företag. Den viljan måste vi ta tillvara. Starta-eget-stöd ska ges också till personer under 25 år. Entreprenörer som vill exportera eller expandera ska kunna få exportrådgivning och stöd. Entreprenörskap ska stimuleras i skolan.
----	--

40	Det ska vara lätt att växla mellan anställning och företagande. Det innebär alltid en risk att starta företag, men om otrygghetsgapet blir för stort kommer många goda affärsidéer att förbli just idéer.
----	---

	Den trygghet som anställda har vid sjukdom, föräldraskap eller arbetslöshet måste i större utsträckning gälla även företagare.
--	--

45	Nya jobb och tillväxt kan skapas med utgångspunkt i de områden där Sverige redan är framgångsrikt. Stark exportindustri, utvecklad offentlig välfärdssektor
----	---

och den växande privata tjänstesektorn ska vidareutvecklas genom satsningar på innovationer, forskning, entreprenörskap och utbildning. De strategiska insatserna för att stärka en bransch, öka exporten, ta hem fler svenska patent och attrahera mer investeringar ska samordnas bättre genom branschprogram. Satsningar på forskning och design ökar värdet på både produkter och tjänster. En medveten innovationspolitik ska bidra till att omsätta forskning till helt nya idéer, produkter och företag. De enskilda innovatörernas ställning ska stärkas.	5
Många små företag verkar nära högskolorna med verksamhet kopplad till innovationer, forskning och ny teknik. Möjligheten till samverkan mellan akademi och näringsliv behöver stärkas. Våra gemensamma insatser för att öppna exportmarknader för mindre företag måste bli vassare. Sveriges kommuner har en viktig roll i att samordna insatser för nystartade företag, erbjuda mötesplatser och partnerskap som kan utveckla både företagen och orten. Ett väl fungerande samspel mellan innovatörer, forskare, entreprenörer inom ny teknik och inom tjänstesektorn bidrar också till att den tillverkande industrin kan växa med ny kraft.	10
LKAB, Sveaskog, Telia Sonera, SBAB, Vattenfall och andra företag med statligt ägande ska vara förebilder i svenskt näringsliv. En hållbar utveckling kräver ökat ansvarstagande för klimatomställning och ett stopp för girighet och kortsiktig vinstmaximering. De statliga företagen har ett ansvar att visa vägen för god etik i placeringar, hållbar produktion, bra arbetsvillkor och konkurrenskraft i företagen. Detta gäller även Vattenfall, som dessutom ska vara en strategisk partner till basindustrin och kunna erbjuda Europas lägsta elpriser. Vi socialdemokrater är starkt kritiska till den borgerliga regeringens ideologiskt motiverade utförsäljningar av statliga företag.	15
Vår jobbskapande politik utgår från att samhället ständigt förändras, och vinner på att förändras. Det måste vara möjligt att utvecklas och ställa om snabbt - både för entreprenörer, små och stora företag, organisationer, offentlig sektor, industri och anställda. Vi vill satsa på att utveckla produktion och arbetsorganisation för ökad internationell konkurrenskraft och ett hållbart arbetsliv. Vi vill också ta tillvara potentialen hos de kooperativa och sociala företagen.	20
Morgondagens välbefinnande byggs av dagens nya idéer. Jobbpolitiken ska stärka utvecklingen i olika branscher där våra företag och vår befolkning har potential att utvecklas, så att den bidrar till export av framgångsrika produkter och tjänster, och till innovativa entreprenörers företagande. Det kräver en helhetssyn och samverkan mellan stat och kommun, utbildningssystem, forskning och arbetsmarknadens parter.	25
A och O för att företagen ska kunna växa, sälja och anställa är att samhälls ekonomin är sund och fungerande med god efterfrågan, och att människor får återkommande chanser att kompetensutveckla sig och vågar föra fram nya idéer. Därför är välfärden avgörande också för näringslivets utveckling.	30
	35
	40

För att säkra tillväxt och fler jobb vill vi socialdemokrater investera i:

- *Större kunskapsinnehåll och bättre innovationsklimat.* Vi vill investera i forskning för innovationer och bidra till att långt fler innovationer och nya rön än idag kommersialiseras och kommer till användning. Tillgången till riskkapital framför allt i tidiga skeden av innovationsarbetet behöver stärkas, inte minst i de små företagen. Möjligheterna att knoppa av idéer från företag eller högskolor så att de kan få nya livskraftiga miljöer att utvecklas måste bli bättre. Den offentliga upphandlingen ska bidra till att driva fram teknikutveckling och erbjuda skyltfönster för nya produkter. Innovationsklimatet på arbetsplatserna måste bli bättre. Vi vill se fler näringslivsakademiker – etablerade forskare på högskolorna som verkar en period inom näringslivet. Därför vill vi förbättra reglerna för tjänstledighet och finansiering inom högskolan, samtidigt som fler doktorander ska få möjlighet att verka också i små och medelstora företag.
- *Stärkta branscher, ökad export och fler investeringar.* Vi vill genomföra framtidsprogram också för de så kallade kreativa branscherna som sysselsätter allt fler. Vi vill uppmuntra företagare inom design, musik, mode och upplevelseindustri att samla konstnärer, forskare, entreprenörer och institutioner på områden som datorspel, film, musik, litteratur och design i internationellt konkurrenskraftiga kraftcentrum. Vi vill genom starkare marknadsföring locka fler stora evenemang till Sverige, utveckla besöksnäringen och öka resandeströmmarna till vårt land.
- *Trygga och modiga entreprenörer.* Övergången mellan anställning och företagande måste bli mindre riskfylld. Nyblivna entreprenörer och företagare ska under en övergångsperiod kunna välja att tillgodoräkna sig tryggheten från en tidigare anställning. Företagare ska ha bättre inkomsttrygghet och möjligheter att komma tillbaka i verksamhet vid föräldraskap, sjukdom eller arbetslöshet. De trygghetsförsäkringar som finns för löntagare kan tjäna som modell för att utveckla nya bättre lösningar för företagare.

2.2.2 Arbetslinjen kräver en utbildningslinje

”Vuxenutbildningen måste bli ett väsentligt inslag i valfrihetens samhälle eftersom friheten att välja utbildning inte bör vara begränsad till en kort period under ungdomsåren, inte vara någonting man står inför en gång i livet och aldrig mer. Denna frihet bör vara en återkommande möjlighet för alla dem, som något senare i livet kommit underfund med sig själva och med de möjligheter samhället och arbetsmarknaden bjuder.”

Olof Palme, tal i riksdagen den 23 maj 1962 vid införandet av grundskolan.

Vårt mål är ett Sverige i kreativ förnyelse där var och en får möjlighet att växa och utveckla sin fulla potential. Med snabb tillväxt av nya jobb och företag ökar de möjligheterna.

Samtidigt som nya jobb skapas försvinner gamla jobb – i små och stora företag, i det offentliga och i det privata. Det gör att fler kan få nya, bättre och mer spännande jobb och karriärer. Den svåra utmaningen, som måste bäras av socialdemokratin och fackföreningsrörelsen, är att se till att alla får möjligheter att vara en del av utvecklingen.

5

Förändring och förnyelse kräver förändringstrygghet på arbetsmarknaden. En väl fungerande inkomsttrygghet är en nödvändig – men inte tillräcklig – del av denna förändringstrygghet. Kraven på ny kunskap och yrkeskunnande växer ständigt. Vem som helst kan känna oro för att inte ha hört det senaste, inte ha lärt sig den senaste tekniken eller tagit del av de nyaste idéerna och metoderna. Alla människor behöver utveckling och nya kunskaper – återkommande under livet. En allt större del av våra arbetsliv kommer att vara lärotid.

10

I 2010-talets välfärdsland måste arbetslinjen också vara en utbildningslinje. Utbildning avgör individens frihet, trygghet och möjlighet till ett utvecklande jobb – men också samhällets förmåga till omställning, utveckling och tillväxt. Sverige utvecklas när vi var och en lär nytt. Därför vill vi se en politik som öppnar dörrar till ett livslångt lärande med återkommande möjligheter för alla – inte bara några.

15

Möjligheterna till kompetensutveckling på jobbet måste kraftigt förbättras. Individens möjlighet att själv välja tillfällen för pauser för utbildning under den yrkesverksamma tiden måste också öka. Arbetsmarknadens parter har ett stort ansvar för att det kan bli verklighet.

20

På en arbetsmarknad i snabb utveckling får allt fler av oss uppleva perioder av arbetslöshet. Även tiden mellan två jobb måste vara en tid av lärande och utveckling – inte en tid av utslagning då man tvingas sänka sina anspråk på vad arbetslivet har att erbjuda. Vi vinner alla på att den tiden är snabbt övergående och att människor kommer vidare i arbetslivet.

25

De personer som står längst ifrån arbetsmarknaden har ofta det gemensamt att de har en utbildning som är för kort eller inte svarar mot arbetslivets krav. Därför måste arbetsförmedlingen förmedla ny och bättre anpassad kompetens, inte bara jobb som svarar mot befintlig kompetens. Vi vill göra om delar av arbetsförmedlingen till en kompetensförmedling.

30

För att stärka näringslivets konkurrenskraft och ge människor ökade möjligheter till arbete vill vi socialdemokrater investera brett i utbildning. Det behövs ett kunskapslyft i Sverige.

Väldigt många söker sig själva till vuxenutbildningen. Den måste vara dimensionerad så att den möter människors utbildningsbehov både i praktiska och teoretiska ämnen. Yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning kan effektivt förkorta vägen till jobb – också för den som redan har en utbildning. Men det kräver att den är rätt utformad. Passiva åtgärder ska inte kallas utvecklingsgaranti eller utbildning – de ska tas bort.

35

40

För den som är ny i vårt land är möjligheten att snabbt komma i arbete avgörande för hur bra det går att bli hemmastadd i sitt nya samhälle. Kompetensförmedlingen ska erbjuda nyanlända en individualiserad, flexibel och yrkesinriktad svenskundervisning som kan kombineras med arbete och praktik. Det är ett slöseri

45

5	<p>när att människor varaktigt hamnar i arbeten långt under sin kompetensnivå för att kunskaperna förvärvats i ett annat land. Det måste upphöra. Vi måste bli mycket bättre på att dra nytta av och utveckla det som människor redan kan. Det gäller också den erfarna arbetskraften – erfarnas kompetens och kunnande ska tas tillvara, inte slarvas bort.</p>
10	<p>Många välutbildade känner att arbetsförmedlingen inte har resurser och kompetens att erbjuda dem tillräckligt stöd när de blir arbetslösa. Det vill vi ändra på. Vi vill att Kompetensförmedlingen ska kunna erbjuda program för spetskompetensutbildning som utformas i nära samarbete med individer och företag för att göra det möjligt för fler att avancera med specialiserad kompetens.</p>
15	<p>En modern arbetsmarknadspolitik måste investera i kunskap för rörlighet och konkurrenskraft.</p> <p>Därför vill vi socialdemokrater under de närmaste åren prioritera följande:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Kompetensförsäkring för alla.</i> Vi vill inrätta en kompetensförsäkring som omfattar alla löntagare och bygger på arbetslinjen. Kompetensförsäkringen ska göra det möjligt för människor att utveckla sitt kunnande – antingen för att långsiktigt klara att behålla sitt jobb och yrke, eller för att kunna byta arbetsuppgifter, bransch och yrke. Medverkan av arbetsmarknadens parter är viktig.
20	
25	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Bygg om delar av arbetsförmedlingen till en kompetensförmedling.</i> Den nya kompetensförmedlingen ska vara för alla och fungera för alla – inte bara vid arbetslöshet utan också när man vill byta från ett jobb till ett annat eller hitta relevant utbildning. Både låg- och högutbildade ska kunna få adekvat hjälp att matcha sin kompetens mot arbetsmarknadens behov, eller öka sin kunskap.
30	<p>Kompetensförmedlingen ska använda den mångfald av utbildningsmöjligheter som finns i samhället – hos institut, företag, yrkesutbildare, vuxenutbildning, högskolor och folkhögskolor. Den ska också erbjuda relevanta arbetsmarknads- och yrkesutbildningar. Vi vill se ett brett kunskapslyft i Sverige och en kompetenskommission med företrädare från näringsliv, kommuner, staten och parterna som bidrar till att utbudet av utbildningsplatser stämmer med framtida kompetensbehov på arbetsmarknaden.</p>
35	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Värdesätt kunskap som förvärvats i arbetslivet eller utomlands.</i> Nu måste ett system för nationell validering av utbildningar, examina och yrkeskunskaper bli verklighet! Människors utbildning och färdigheter ska tas tillvara och utvecklas var den än inhämtats. Arbetsmarknadsutbildning, vuxenutbildning och yrkeshögskola kan göras mer effektiva genom validering. Med validering av faktiska kunskaper kan utbildningen inriktas mot behovet av komplettering. Detta är särskilt viktigt för personer som lärt sig mycket i arbetet eller har utländsk utbildning. Vi vill också utveckla ett nytt och snabbt spår in i högskolan för invandrade med högskolebakgrund och gå vidare med intensivutbildning i svenska på högskolan för nyanlända akademiker.
40	
45	

2.2.3 Varje arbetad timme behövs

<i>"En stark arbetslinje är livsnerven i den nordiska, socialdemokratiska välfärdsmodell som skapar hög sysselsättning, låg arbetslöshet och jämlikhet och som motverkar fattigdom och ger människor möjlighet att utvecklas. I vår välfärdsmodell delar vi utvecklingens risker och kan därför välkomna de möjligheter som frihandel och teknisk utveckling innebär."</i>	5
Socialdemokratiska jobbrådslagets slutrapport, mars 2009	
Människans frigörelse är socialdemokratins mål, och arbetet är en omistlig del av det. Arbetslivets villkor är avgörande för villkoren i hela samhällslivet. Goda arbetsvillkor, makt och inflytande över det egna arbetet är därför grundläggande.	10
De allra flesta av oss tycker att arbetslivet ger mer än det tar, även om arbetet kunde vara mer utvecklande eller ge högre lön. Människor är sociala varelser och på jobbet får vi ganska mycket annat än lön - arbetskamrater, andras uppskattning och idéer, tillfredsställelsen i att göra något av värde och få vara en del av utvecklingen. Det är en myt att människor inte vill arbeta. Problemet är att väldigt många människor trängs ut från arbetslivet, eller inte får chansen att arbeta – trots att de vill och kan jobba.	15
Arbete är grunden för den egna försörjningen – och för hela samhällets försörjning. Vi måste öppna nya möjligheter till arbete för personer som har svårt att orka ett heltidsjobb, eller som bara klarar en viss typ av jobb. Det måste bli lätt att bidra, oberoende av hur många timmar eller vilket jobb det handlar om. Varje arbetad timme behövs. Arbetslivet måste bli inkluderande.	20
Vi socialdemokrater vill utveckla en utvidgad alternativ arbetsmarknad för personer med stora svårigheter att få jobb. Ingen människa ska lämnas i passivitet och med känslan att man inte får vara med och bidra fast man vill.	25
Många tvingas ut från arbetsmarknaden för att de slitits ut eller blivit sjuka av jobbet, psykiskt eller fysiskt. Är arbetsmiljön undermålig ska den åtgärdas. För detta vilar ansvaret tungt på arbetsgivarna. Är man så sjuk att man inte kan arbeta ska man ha sjukersättning. När man kan återgå i arbete ska man få stöd med rehabilitering och hjälp att komma vidare. Utan ett aktivt stöd och rehabilitering av sjuka kan man inte säga att det finns en fungerande arbetslinje i Sverige.	30
Människor med behov av stöd får inte hamna mellan myndigheternas stolar eller skickas fram och tillbaka utan att bli lyssnad på någonstans. Varje människas förmåga ska tas tillvara. Den som har komplexa behov eller nedsatt arbetsförmåga på grund av funktionshinder eller sjukdom ska ha rätt till stöd för att kunna jobba och bidra utifrån sina förutsättningar. Arbetsförmedling, försäkringskassa och sociala myndigheter ska samarbeta med individen i centrum och erbjuda kvalificerad handledning. Rehabilitering, utbildning, arbetsträning och andra insatser ska utformas utifrån individens behov, inte utifrån myndighetsgränser eller stuprörstänkande.	35
Trycket har ökat på många jobb och arbetsplatser. Prestationskraven är höga, livspusslet svårt att få ihop och spänningshuvudvärk är vardag för många. Den nya tekniken gör att vi är nåbara dygnet runt och allt fler förlänger arbetsdagen hemma	40
	45

	<p>vid datorn när barnen har somnat. Hård konkurrens och slimmade organisationer ökar stress och belastning på de anställda som är kvar. Med återkommande omorganisationer och förändringar följer nya kamrater, men också stress och slitningar.</p> <p>Vår socialdemokratiska slutsats av detta är inte att kräva generell arbetstidsförkortning. Vi vill istället utveckla arbetslivet så att det ger utrymme för ett gott liv. Och större möjlighet att förena arbetet med personlig utveckling, aktiv fritid och tid för barnen. Om arbetslivet sliter ut människor fysiskt och psykiskt så är det arbetslivet, inte människorna som jobbar där, som behöver förändras. Förebyggande friskvård hos framsynta arbetsgivare bör omfatta både fysisk och psykisk hälsa.</p>
5	
10	<p>Med en hög arbetslöshet följer också ofta krav på att de äldre ska dra sig tillbaka tidigare från arbetslivet för att ge plats åt de unga. Men det är inte så att det finns ett visst bestämt antal jobb i ett samhälle. Att dela på jobben är ingen långsiktig lösning – tvärtom. Det leder till en lägre sysselsättning. Vad Sverige behöver är fler som arbetar, inte färre. Arbetsutbudet måste öka.</p>
15	<p>Politiska beslutsfattare i kommuner och landsting har en arbetsgivarroll för den offentliga sektorns arbetsplatser. Dessa verksamheter ska ligga i framkant för att utveckla bättre arbetsvillkor och arbetstider, öka inflytandet och minska stressen. Samarbetet med fackföreningsrörelsen för att åstadkomma mönsterarbetsplatser ska stärkas och konkreta mål ska utarbetas i alla kommuner och landsting.</p>
20	<p>Allt fler, inte minst unga människor och kvinnor, lever med otrygga anställningsvillkor och arbetstider som närmast gör det omöjligt att planera sitt liv i övrigt. I tider av arbetslöshet känner många att de inte kan ställa krav på bättre arbetstider och villkor. Vi vill att antalet otrygga anställningar ska bli färre och tillsvidareanställningarna öka. I offentlig upphandling ska krav ställas på villkor i enlighet med kollektivavtalen.</p>
25	
30	<p>Fackföreningarnas möjlighet att hjälpa anställda att driva sina krav krymper samtidigt. Aktiva beslut av den borgerliga regeringen har gjort det alltför dyrt för många att vara med i facket. En maktförskjutning sker där facket trycks tillbaka och marknadskrafterna får råda alltmer. Arbetsrätt och anställningsskydd hotas. Rädslan för uppsägning och arbetslöshet har också gjort fler arbetsplatser tysta. Så får det inte vara. Vi socialdemokrater accepterar inte en utveckling som hotar grundläggande demokratiska rättigheter. Yttrande- och meddelarfriheten behöver tydliggöras och förstärkas för alla arbetstagare, även i privat sektor.</p>
35	<p>En halv miljon människor har trängts ut ur a-kassan för att den blivit för dyr, för dålig och för krånglig. Därmed innebär arbetslöshet en katastrof för allt fler. Sveriges utveckling hämmas när människor räds förändring.</p>
40	<p>Fackföreningarna skapade a-kassorna av två skäl. För det första för att den som förlorat sitt jobb skulle ha en inkomst att leva på tills hon eller han hittat ett nytt jobb. För det andra för att ingen av nöd skulle tvingas att bjuda under arbetskamraterna i lönekrav. Därför är a-kassan inte bara en väg vidare mot det nya jobbet för individen, utan också en gemensam försäkring för fortsatt hög produktivitet, förmåga till snabb omställning och rättvisa löner. En stark fackföreningsrörelse med stöd av en stark a-kassa är en omställningsbenägen fackföreningsrörelse. Det är en tillgång i den globala konkurrensen och något som i decennier gjort Sverige till en av världens mest konkurrenskraftiga ekonomier.</p>
45	

Vårt mål är en väl fungerande arbetslöshetsförsäkring som är enkel att förstå, som är pålitlig och som inte kan missbrukas. Då bidrar den till rörlighet på arbetsmarknaden och en bred uppslutning kring öppenhet och utveckling i svensk ekonomi. Vi vill även fortsättningsvis ha en frivillig försäkring som administreras av de fackliga organisationerna. En bättre arbetslöshetsförsäkring som omfattar flertalet löntagare är en avgörande del av en starkare arbetslinje.

5

Arbetslinjen innebär både rättigheter, skyldigheter och möjligheter. Vi vill ha krav utan kränkning. Olika människor har olika förutsättningar att anpassa sig till arbetsmarknadens krav – att flytta eller utbilda sig till nya jobb. Möjligheterna att röra på sig skiljer sig åt mellan unga och gamla och mellan ensamstående och de som har ansvar för barn. Vi vill att allas kraft och vilja till arbete ska tas tillvara, efter de förutsättningar var och en har.

10

Vi står på löntagarnas sida. Därför har vi socialdemokrater också alltid varit Sveriges arbetarparti.

15

För en starkare arbetslinje och ett arbetsliv med både utvecklingsmöjligheter och trygghet vill vi socialdemokrater nu prioritera följande insatser:

- *Varje arbetad timme behövs.* Vi vill pröva möjligheterna till en överenskommelse mellan parterna och staten där rehabilitering och aktiva insatser för långtidssjukskrivna som är anställda sker i arbetslivet. Det förutsätter en fungerande risk-spridning mellan arbetsgivare och mellan branscher och ekonomiska drivkrafter för parterna att ta på sig ett ökat engagemang som garanterar sjukskrivna som är anställda rehabilitering, anpassat arbete eller möjligheten att byta arbetsgivare eller bransch. För människor med komplexa behov så behövs individualiserade och flexibla vägar till arbetslivet. Vi vill skapa en ny resurs för det, Kraftsam, med resurser för både arbetsmarknadsinriktade och rehabiliterande insatser och med kvalificerade handledare som kan ge ett individualiserat stöd. Det innebär väsentligt förbättrad samordning av försäkringskassans, arbetsförmedlingens och kommunernas insatser, om så krävs under en gemensam huvudman.

20

25

30

- *Förstärkt arbetsmiljöarbete.* Arbetsmiljöarbetet måste stärkas på alla nivåer – både förebyggande insatser och det systematiska arbetsmiljöarbetet behöver utvecklas och prioriteras. Seriös forskning behövs för att åstadkomma genomgripande förbättringar i arbetslivet. Arbetslivsforskningen behöver stärkas. Vi vill investera i forskning om en bra psykosocial arbetsmiljö och dess betydelse för hälsan.

35

- *Stark a-kassa för omställning och konkurrenskraft.* Avgifterna till a-kassan ska inte vara beroende av risken för arbetslöshet. Alla ska ha råd att vara med i a-kassan och de allra flesta ska vilja vara med. Vi vill sänka den enskildes totala avgift till a-kassan kraftigt. Dessutom vill vi höja taket i a-kassan. Målet är att 80 procent ska ha 80 procent av tidigare lön i ersättning.

40

45

2.3 Ett Sverige där fördomar inte hindrar arbete

2.3.1 Jämlikhet – därför feminism

5	<p><i>”Med så många hot på en gång: borgerlig regering, klimathot och finanskris, framstår feminism just nu som ännu en dyr handväska, en identitetspolitisk lyx som man inte kan unna sig förrän det blir bättre tider.”</i></p> <p>Karolina Ramqvist, Arena 2009</p>
10	<p>Vår vision är ett Sverige där varken kvinnor eller män begränsas av sitt kön – inte på arbetsmarknaden, och inte i livet i övrigt. Kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina liv. Så lyder vårt mål. Det tillåter inte att jämställdhet reduceras till något som gäller kvinnor, eller något som man kan fundera på i nästa högkonjunktur.</p>
15	<p>Fullständigt grundläggande är varje människas rätt till sin egen kropp. Lika rätt att bestämma vad den egna kroppen ska utsättas för och rätt att se ut och klä sig som man vill. Lika rätt att slippa vara rädd för fysiskt våld, bristande respekt eller sämre behandling på grund av den kropp man lever i och det kön man lever med.</p>
20	<p>Det ojämställda samhället har som sin yttersta konsekvens mäns våld mot kvinnor, prostitution, våldtäkt och sexslavhandel. Vi vill skärpa kampen mot dessa brott, i Sverige och internationellt. Hedersvåld fortsätter att skörda offer och kräver ett skärpt och bättre samordnat arbete inom många myndigheter.</p>
25	<p>Trots att Sverige är ett av världens mest jämställda länder, upplever kvinnor en rädsla och oro i vardagen som begränsar just på grund av kön. Rädslan för oönskade eller farliga närmanden från män styr hur kvinnor reser, var de promenerar, hur de klär sig. Verbala sexuella kränkningar i skolan eller på nätet, sexuellt hot och tvång tillhör alltför många flickors vardag. Kvinnor i alla yrken riskerar att könstillhörigheten blir ett hinder i karriären och löneförhandlingen. Det skapar en ständig vaksamhet på sig själv och sin omgivning från tidiga år som krymper människors frihet.</p>
30	
35	<p>Vi socialdemokrater är ett feministiskt parti. I grunden handlar jämställdhet om alla människors lika värde. Vi avvisar tanken att det skulle vara det biologiska könet som skapar de stora skillnaderna i mäns och kvinnors liv och villkor. Kön konstrueras kulturellt och socialt, och därför måste förtryck på grund av kön bekämpas genom att samhällets strukturer förändras.</p>
40	<p>Orättvisor som har sin grund i könstillhörighet är precis som all diskriminering ett sätt att kasta bort människors vilja till arbete, förmåga att växa och utvecklas, människors idérikedom och ansvars känsla. Jämställdhet är produktivt.</p> <p>Under de borgerliga regeringsåren har jämställdhetsarbetet gått bakåt. Jämställdhetsdebatten har blivit mer lågmäld och fokus har flyttats från samhället till hemmet och individerna. Men jämställdhetskampen handlar inte bara om vems tur det är att diska, utan om samhället, om vilket Sverige och vilken värld vi vill leva i – och därmed är kampen politisk. Vi socialdemokrater vill vända kraftgången för jämställdheten i Sverige.</p>
45	<p>Det kräver intensifierad kamp för en jämställd arbetsmarknad. Vi måste på</p>

allvar angripa grunden för den könsuppdelade arbetsmarknaden. Arbetslinjen och vår nya utbildningslinje gäller kvinnor och män lika. Skatte-, familje- och näringspolitiken ska premiera arbete och företagande bland kvinnor – inte leda till att kvinnors sysselsättningsgrad sjunker.

Kvinnor utför fortfarande huvuddelen av det obetalda hemarbetet – och hal-
kar därmed efter i position och lön i arbetslivet. Kvinnor tar ut huvuddelen av
föräldraförsäkringen, arbetar mer deltid än män, har större ohälsa, får sämre
löneutveckling och pensioner på grund av den traditionella ansvarsuppdelningen
mellan män och kvinnor. Därför vill vi socialdemokrater dela föräldraförsäkringen
mer rättvist. Om fäder och mödrar tar lika del av ansvaret för barnen från början
ökar chanserna att ansvaret fördelas mer jämnt längre fram. Då nås också de chefer
som befordrar och sätter löner på arbetsmarknaden av insikten att barnen är ett
delat ansvar som tas av både män och kvinnor. Vi vill också att föräldrar som har
barn växelsvis boende hos sig ska ha delat barnbidrag.

Vi vill ta itu med de arbetsmiljöproblem som i hög grad drabbar kvinnor. Kvin-
nor är sjukskrivna i högre utsträckning än män som en konsekvens av enformiga
arbeten, hög arbetsbelastning och ringa inflytande. Kvinnor har oftare osäkra
anställningar och får sämre möjligheter till vidareutbildning och karriärutveckling.
Fler kvinnor än män upplever psykisk press av allt för hög arbetsbelastning. Den
näst vanligaste skadeorsaken för kvinnor i arbetet är hot, våld och rån.

Kunskapsutvecklingen inom området kvinnors arbetsmiljö behöver öka. Vi vill
se särskilda forsknings- och utvecklingsprogram för att möta problemen i de mest
skadedrabbade branscherna och hitta nya metoder i arbetsmiljöarbetet.

Svenska problem kan te sig små i globalt perspektiv. Av världens 1,2 miljarder
människor som lever på mindre än en dollar om dagen är 70 procent kvinnor.
Fattiga kvinnor och flickor är världens mest utsatta. Varje år dör 600 000 kvin-
nor i samband med graviditet och förlossning. Omfattande sexuellt våld riktas
mot kvinnor och flickor i väpnade konflikter. Samtidigt står kvinnor för mycket
av utveckling och företagande i fattiga länder. För oss socialdemokrater går den
internationella kampen för jämställdhet hand i hand med den svenska. Mänskliga
rättigheter är också kvinnors rättigheter – i alla länder.

Några principer är särskilt viktiga för vårt fortsatta arbete för jämställdhet:

- *Rätt till sin egen kropp.* De normer och attityder som begränsar kvinnor i var-
dags- och arbetsliv måste förändras. När bostadsområden, centrum, buss- och
tåglinjer och annan stadsplanering görs ska ett jämställdhetsperspektiv finnas
med. Både arbetsgivare och fackförbund måste ta ett större ansvar för att de
kulturer och strukturer som uppstår på arbetsplatserna inte hämmar kvinnors
inflytande och möjligheter. Vi vill förstärka arbetet mot sexuella trakasserier
och bekämpa sexualiserad reklam.

- *Barn har rätt till båda föräldrarna.* För att öka jämställdheten i samhället be-
höver föräldraförsäkringen på sikt delas lika mellan föräldrarna. Som ett steg
på vägen vill vi att föräldraförsäkringen delas i tre lika delar. En tredjedel för
vardera föräldern, och en tredjedel som båda föräldrarna har möjlighet att ta

5	<p>ut. Vi vill påbörja reformen mot en mer jämlik föräldraförsäkring genom att införa ytterligare en pappamånad inom ramen för dagens föräldraförsäkring. Självklart ska genomförandet ske med respekt för att enskilda familjer ska ha rimliga planeringsförutsättningar. Barn har rätt till båda sina föräldrar. Män har samma rätt till nära relationer till sina barn som kvinnor. Jämställdheten i både hem och arbetsliv kan på så vis också öka.</p>
10	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Hela lönen – halva makten.</i> Lika lön för likvärdigt arbete ska gälla. Arbetet med lönekartläggningar och jämställdhetsplaner ska prioriteras. Möjligheten till fasta anställningar ska stärkas. Heltid ska vara en rättighet, deltid en möjlighet. Om andelen heltidsanställningar inte kan ökas genom förhandlingar mellan arbetsmarknadens parter är vi beredda att lagstifta. Aktiebolagslagens regler ska ändras så att minst 40 procent av varterdera könet är representerat i de större bolagens styrelser.
15	
<h3>2.3.2 Kamp mot diskriminering och fördomar</h3>	
20	<p><i>”Som om ni hade patent på vad som kallas svenskt Svenskhet förändras ständigt och jämt Och har gjort så, ända sen dagen Sverige fick en gräns. Ge oss Sverige tillbaka, jag snackar om hela kartan Ge oss Sverige tillbaka, ge inte bort det till nån Sverigedemokrat, va” Timbuktu, Ge oss Sverige tillbaka, 2009</i></p>
25	<p>Varje människa är unik, men människovärdet är lika. Alla människor har en etnisk bakgrund, en könstillhörighet och en sexuell läggning - ingen mer värd än en annan. Alla människor har rätt att bli behandlade med respekt. Ingen människa har rätt att döma eller trampa på en annan för vem han eller hon är. På de principerna vilar vårt demokratiska samhälle.</p>
30	<p>Vi socialdemokrater ska i varje sammanhang stå upp för människovärdet och ta kampen mot rasism, homofobi och annan främlingsfientlighet, och de hatbrott och den diskriminering som blir dess följd. Vi accepterar inte diskriminering på grund av kön, ålder, funktionsnedsättning, hudfärg, tro, sexuell läggning eller något annat – varken i arbetslivet eller i samhällslivet i övrigt.</p>
35	<p>All diskriminering bygger på rädsla och fördomar, på föreställningar om egenskaper som tillskrivs en viss grupp människor. Därför är den svår att bekämpa. Det krävs lagstiftning och opinionsbildning, men vi måste också vara och en göra insatser i vardagens kamp mot fördomarna. Alla har ett ansvar för det Sverige vi formar tillsammans.</p>
40	<p>Boendesegregationen måste brytas. Den påverkar språkinläring, skolgång, inflytande i boendet, sociala nätverk och möjligheterna att få ett jobb. När människor med olika bakgrund och religion bor och lever tillsammans skapas möjligheter till möten över gränserna, förutsättningar för ömsesidig förståelse och uppslutning kring gemensamma demokratiska värderingar.</p>
45	

När människor räknas ut på förhand i arbetslivet på grund av sin grupptillhörighet handlar det om olaglig diskriminering. Men det förekommer också godtycke och missgynnande. Oavsett vilket så leder det till att möjligheten att försörja sig genom arbete, få göra rätt för sig och ingå i ett sammanhang går förlorad för väldigt många människor. Så byggs berg av samhälleliga nederlag och personliga lidanden.

5

Vi måste se möjligheterna hos varandra! I arbetslivet ska man bedömas, belönas och befordras efter vad man kan och tillför verksamheten – inte efter grumliga fördomar. Bara på arbetsmarknaden sker enorma mänskliga och samhälleliga förluster på grund av fördomar. Bland Sveriges funktionshindrade är sysselsättningsgraden bara drygt femtio procent, och bland personer med utomeuropeisk bakgrund lika låg. Det betyder miljarder timmar av förlorade arbetsinsatser, initiativ, idéer och nya perspektiv som skulle ha gjort enskilda människor och Sverige som nation rikare.

10

Vi socialdemokrater vill se ett arbetsliv som inkluderar människor. Arbete åt alla är vårt mål, och därför måste vår politik utformas så att arbete blir en reell möjlighet för människor som idag missgynnas eller diskrimineras. Att man inte klarar en heltidstjänst, behöver tekniska hjälpmedel eller har svårt med språket i början går att hantera för arbetsgivarna – det är en fråga om vilja och förmåga att se människors potential.

15

I tider av arbetslöshet när konkurrensen om jobben hårdnar ökar risken för diskriminering. Det kräver ett starkt lagligt skydd mot godtycke, men också en väl fungerande kollektivavtalsmodell för att garantera likabehandling. Därför tar vi socialdemokrater strid för de fackliga rättigheterna och kollektivavtalen.

20

Följande åtgärder vill vi prioritera:

- *Nolltolerans mot diskriminering.* Den nya kraftfullare diskrimineringslagstiftningen måste leda till att den som drabbas också faktiskt kan få rätt i sak. Lagstiftningen behöver kompletteras med ett partsgemensamt arbete för ett icke-diskriminerande arbetsliv. Vi vill att avidentifierat ansökningsförfarande till offentliga tjänster fortsatt ska prövas, utvecklas och användas så länge människor med olika namn, bakgrund, kön eller ålder inte ges samma möjligheter.

25

30

- *Funktionsnedsättning hindrar inte arbete!* Arbetsgivare måste börja inse att funktionsnedsättning inte behöver utgöra ett hinder för arbete. Funktionshindrade har samma rätt till stöd, matchning och utbildning som personer utan funktionshinder. Ibland behövs en anpassning av arbetsplatsen. Anställning med lönebidrag och Samhall ska finnas för att underlätta inträdet på arbetsmarknaden.

35

- *Rätt till ändrad namnidentitet.* Personer som bytt kön måste kunna få sin namnidentitet ändrad i myndigheters handlingar och intyg, så att man kan söka jobb, bostad eller sköta sina ärenden utan att känna sig kränkt.

40

45

Investera i möjligheter och framtidstro

3.1 Låt ungdomsgenerationen ta plats

3.1.1 Ett jobb och en bostad

<i>"Jag oroar mig för att inte hitta ett jobb efter min utbildning."</i>	5
<i>Jag får ont i magen bara av att tänka på det."</i>	
<i>"Jag är trött på att flytta runt, runt hela tiden."</i>	
<i>"Ungdomar får ta mycket skit. Ungdomar har blivit ett skällsord."</i>	
Ungas röster ur Investera i Sveriges unga – en ungdomsrapport typ, Socialdemokraternas ungdomspanel 2009.	10

De närmaste åren lämnar de största ungdomskullarna sedan fyrtioalstgenerationen gymnasieskolan. Det betyder att tiotusentals unga vuxna stiger in i vuxensamhället – med liv och lust, med höga krav, med många nya idéer och stark vilja att förändra samhället. Det är en fantastisk möjlighet för vårt land.

I de flesta fall lämnar ungdomarna skolan med en stark känsla av frihet och förhoppningar inför framtiden – och fulla av energi. Deras drömmar, initiativkraft, kreativitet och idéer kommer att bära långt i strävan att bygga ett eget vuxenliv. Och när de utbildar sig, får jobb eller startar företag så medverkar de till vår gemensamma utveckling.

Dagens ungdomsgeneration har vuxit upp i ett fritt Europa med en ny tids möjligheter att mötas, resa och kommunicera. Internet, ett globalt flöde av information, nyheter och musik, och möjligheter att handla, spela och prata med människor i andra länder är självklarheter. Globaliseringen har skapat globaliserade ungdomar – kunniga, kreativa, välinformerade och därför ofta med en stark ansvarskänsla.

Det samhälle de unga möter när de nu lämnar skoltiden bakom sig är ett Sverige präglad av historiskt hög ungdomsarbetslöshet. Ungdomsarbetslösheten i Sverige är en av Europas högsta.

Vi socialdemokrater vill radera ut ungdomsarbetslösheten. Det kan vi inte göra enbart av egen kraft och inte från en dag till en annan. Men vi är övertygade om att vi, tillsammans med arbetsgivare som vet att arbetskrafts- och kompetensbrist väntar runt hörnet och fackliga organisationer som brinner för allas rätt och möjlighet till arbete, kan göra skillnad.

Det behövs fler vägar vidare till utbildning och framtida jobb. Bland dem som förblir arbetslösa en längre period vet vi att det oftast är ofullständig gymnasieutbildning som är problemet. Bevisat effektiva åtgärder som arbetsmarknadsutbildning och komvux har rustats ner. När högskolan inte längre byggs ut betyder större ungdomskullar också att färre får möjlighet till högskoleutbildning.

Vi vill att det ska vara lätt för den som saknar fullständig grundskole- eller gymnasiekompetens att komplettera inom komvux eller på folkhögskola. Det behövs mer yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning för unga och fler lärlingsplatser för långtidsarbetslösa unga. En nära kontakt med arbetslivet kan vara avgörande för att finna motivation och mening i studierna.

Sverige behöver fler entreprenörer, också unga entreprenörer. I kommuner och regioner kan företagskuvöser för unga entreprenörer erbjuda riktat stöd, rådgivning,

	mentorer och möjligheter att få kontakter och bygga nätverk för erfarenhetsutbyte.
5	<p>Utan jobb eller en studieplats blir det omöjligt att flytta hemifrån. Tillfälliga jobb duger ofta inte för ett förstahandskontrakt och bristen på billiga hyresrätter är skriande. Borttagandet av de statliga investeringsstöden ledde till att bostadsbyggandet tvärnitade långt innan den ekonomiska krisen nådde Sverige. De ideologiskt motiverade utförsäljningarna av hyresrätter har gjort det ännu svårare för den som inte har kapital att skaffa en bostad.</p>
10	<p>Lösningen för många ungdomar blir andrahandskontrakt, tillfälliga boenden eller att bo kvar hemma hos föräldrarna långt upp i åren. Det hämmar möjligheterna att leva ett fritt liv, ta fullt vuxenansvar, välja sina fritidsintressen, skapa relationer eller bilda familj.</p>
15	<p>Vi socialdemokrater – i regering och riksdag, kommun och landsting – kommer att ålägga oss själva att låta ett ungdomsperspektiv genomsyra alla politikområden den närmaste mandatperioden.</p>
20	<p>Vi vill erbjuda en politik som tar ungdomsgenerationen på allvar. Därför prioriterar vi ungdomars chanser till jobb och bostad:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Betvinga ungdomsarbetslösheten!</i> En socialdemokratiskt ledd regering kommer att ta initiativ till en bred samhällelig mobilisering för utbildning, praktik och jobb till ungdomar. Varje ung person som bedöms behöva det ska få utbildning, praktik, en lärlingsplats eller subventionerad anställning från första dagen – en Jobbstart. Ungdomar som inte fått jobb inom ett år ska få både rätt och skyldighet att delta i en yrkesinriktad utbildning med arbetsplatsförlagd praktik, eller en högre utbildning om behörighet finns. I den offentliga sektorn vill vi se trainee-program, och en särskild jobb- och praktiksatsning för nyexaminerade unga akademiker på statliga myndigheter.
30	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Prioritera sommarjobben i kommunerna.</i> Sommarjobben gör det möjligt för unga att skaffa sig egna kontakter och erfarenheter i arbetslivet. Det första riktiga jobbet är ofta på en arbetsplats där man har sommarjobbat. Det går att ordna sommarjobb till alla 16-åringar – det vet de socialdemokratiskt styrda kommuner som har gjort det. I kommuner och landsting ska socialdemokratiskt styre innebära att sommarjobb prioriteras.
35	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Fler bostäder som unga kan efterfråga.</i> Det behövs ett investeringsstöd för hyresrätter, inte minst för att unga och studenter ska ha möjlighet att hitta en bostad som de har råd att bo i.
40	
45	

3.1.2 Ung vuxen med rätt till respekt

<i>"vi bildade band och blåste ringar drog med handen genom jorden fyllde naglarna med lera av all yta som vi skrapade för nänstans under lagren av tätortstimatej bredde stora världen ut sig utan farthinder och Konsumkort och nypon"</i>	5
Lars Winnerbäck, Söndermarken 2003	
Det handlar bara om några år – men alldeles avgörande år. Att vara ung på tröskeln till vuxenlivet är hisnande; vad ska jag göra med mitt liv? Vilken utbildning, vilket jobb? Det är också alldeles underbart; den första förälskelsen, nyfikenheten på livet, alla vägar som ligger öppna.	15
De allra flesta unga är trygga och känner tillförsikt. De lever med fungerande relationer och nätverk både i verkligheten och på nätet och får stimulans i skolan för att utveckla sitt tänkande, inspireras av kompisar, kultur, idrott och politik. Drömmen är att plugga, resa, jobba eller starta företag.	20
Ny teknik och en hög grad av internationalisering skapar nya fritidssysselsättningar och helt nya sätt att organisera sig. Ungdomar är öppna och snabba att ta till sig det nya, men samhället hänger inte alltid med. Därför är det viktigt att de unga själva får definiera och prioritera hur de vill ha det.	25
Det kostar pengar att vara ung i en tid när allt fler miljöer är kommersiella och när stil avgör status. Det hör ungdomen till att ha ont om pengar – men det måste finnas gränser. Jobb, utbildning, studiebidrag och billiga boenden är grunden. Studenterna har det tufft ekonomiskt. Vi socialdemokrater vill att fler ska studera, och studera återkommande i livet. Det kräver också att det är möjligt att finansiera sina studier – inte minst om man har hunnit bilda familj och skaffa barn.	30
För en del ungdomar har grundskoletiden varit jobbig, med tävlan, stress, prestationsångest, litet att säga till om och ständiga jämförelser med andra. Andra har haft svårt att koncentrera sig, hamnat i bråk och inte riktigt känt sig välkomna i skolan. Då kanske inte mer utbildning är det som hägrar. För en del är till och med gymnasieskolan för mycket.	35
Vi socialdemokrater anser att det är fel att sänka kraven i gymnasieskolan. Istället måste det finnas fler alternativa vägar och en öppenhet för att man kan vilja ta saker och ting i sin egen ordning. Det gick kanske att klara sig utan gymnasiekompetens och behörighet till högskolan förr i tiden – men idag, när en stor majoritet har gymnasiebakgrund är det annorlunda. Om vi inte förmår fånga upp de skoltrötta ungdomarna, höra vad som är det verkliga problemet och hjälpa dem att hitta en väg framåt så riskerar de att slås ut – inte bara från skolan utan också från arbetsmarknaden.	40
Har man redan haft det jobbigt under skoltiden kan det bli särskilt förödande	45

	att sedan ställas vid sidan av – arbetslös eller utan studieplats, hänvisad till socialkontoret eller mamma och pappa. Det tolkas lätt som en bekräftelse på att man inte duger, inte räcker till. Det är inte konstigt, men en stor förlust, varje gång det slår tillbaka i form av destruktivitet och brottslighet.
5	Våldet bland ungdomar tycks bli råare. Det finns också många oroande signaler om ungdomars psykiska ohälsa – en faktor som också ofta är orsak till våld. Bland dem som överlämnas till rättspsykiatrisk vård har en stor majoritet haft kontakt med barn- och ungdomspsykiatri eller socialtjänst i tonåren.
10	Vi behöver samarbeta för att minska påfrestningarna på de unga som har det tufft – personal i verksamheter där unga finns, föräldrar och andra vuxna, kompisar. Om det går snett ska det finnas en bra skolhälsovård, en vardagsnära polis, ungdomsmottagningar och annat krisstöd. För unga med stora eller akuta problem är samhällets stöd inte tillräckligt idag. Det får inte vara långa köer och svårt att hitta hjälp vid drogberoende, ätstörningar eller psykisk ohälsa. Våld och brottslighet måste alltid leda till snabb reaktion.
15	Vi delar alla ansvaret. Föräldrar, men också andra vuxna i ungdomars vardag behöver engagera sig på eget initiativ, stiga fram och både ställa krav och stötta. Vuxna har en plats i de ungas värld – och de unga i de vuxnas.
20	Ett ungdomsperspektiv på politiken ska märkas tydligt på flera områden:
25	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Plats för frihet, lust och energi.</i> Ungdomshus, samlingslokaler, idrottsklubbar, teater- och kulturverksamhet innebär plats och utrymme för unga att mötas och göra saker utan att det kostar pengar. I alla kommuner måste det finnas platser för unga där de själva kan styra verksamheten. De möjligheter som ny teknik och globalisering skapar behöver nå fram till fler unga. Samhällets stöd till föreningsliv och organisationer behöver utvecklas så att ungas möjlighet till delaktighet och inflytande stärks. Inte minst idrottsrörelsen har en viktig roll både för ungas hälsa och sociala utveckling som bör uppmuntras.
30	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Rätt till hälsa och snabb hjälp när det behövs.</i> En lättillgänglig skolhälsovård ger goda möjligheter att upptäcka problem tidigt och slussa dem som behöver mer hjälp vidare. Vi vill förstärka skolhälsovården. Alla kommuner ska ha åtgärdsplaner för ungdomar som drabbas av psykiska problem. Ansvarsfördelningen ska vara tydlig så att alla vet vem man ska vända sig och vem som ansvarar för vad. Ingen tid ska förspillas, adekvat hjälp och stöd ska ges omedelbart. Detta kan möjliggöras genom samverkan i varje kommun mellan skola, socialtjänst, barn- och ungdomspsykiatri, ungdomsmottagning.
35	
40	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Studerande ska ha goda villkor.</i> Många studenter upplever sin ekonomiska situation som pressad. Det finns inte utrymme för det oväntade, ett tandläkarbesök eller behov av medicin. Inte minst studenter med barn har det tufft ekonomiskt. Vi vill höja både studiemedlet och bidraget till studenter med barn.
45	

3.2 Konkurrera med kunskap och forskning

3.2.1 Rätt till kunskap – lust att lära

<i>”Barnen går i skolan i 13 år. Det är en lång tid. Det är mer än tre mandatperioder. Om vi byter regering vid varje val, så kan vi i praktiken få en situation där en och samma elev skulle byta betygssystem tre gånger under sin tid i skolan. Är det rimligt? Skoltiden är kanske den viktigaste tiden i våra liv. Skoltiden måste präglas av ordning, stabilitet och ro så att alla ungar kan lära sig så mycket som de bara kan. Debatten om arbetsro handlar på det sättet lika mycket om arbetsro i klassrummen som under själva skoltiden.”</i>	5
Mona Sahlin, socialdemokraternas förtroenderåd, november 2007	10
Varje förälder känner till den mix av spänning, stolthet och oro man känner när de egna barnen tar steget in i skolvärlden. Hur ska det gå? Klart det går bra! Får de kompisar? En lärare som lyssnar och ser barnens speciella färdigheter?	15
Med tiden kommer föräldraskapet att innebära täta kontakter med skolan och lärarna, tjat om läxor och så småningom diskussioner om skolval och framtid. Kunskap är makt. Men kunskap är också frihet; friheten att ha många möjliga vägar för framtiden att välja på, och den frihet till nya intellektuella och kulturella upplevelser som bildning ger.	20
Vi socialdemokrater ser utbildningssystemet som en helhet. De barn som börjar förskolan idag är samtidigt framtidens forskare. De ska färdas länge inom utbildningssystemet och vår uppgift politiskt är att göra resan väl värd.	25
En förskola för alla barn med omsorg och lärande på lekens grund är starten på det livslånga lärandet. Förskolans roll måste stärkas för att nå en mer rättvis och jämlik skolstart för alla barn. Förskola och skola ska samverka med respekt för sina olika kvaliteter och kompetenser. Vi vill förstärka kvaliteten i förskolan och garantera att alla förskolor har utbildad personal och följer den nationella läroplanen.	30
All utbildning i Sverige ska vara av hög kvalitet. Vårt fragmentiserade och högkvalificerade samhälle ställer allt högre krav på formell utbildning. Det kräver att hela utbildningssystemet, från förskolan till universitets- och doktorandstudier fungerar bra och ger människor de kunskaper och färdigheter som krävs i vårt moderna samhälle. En hög utbildningsnivå hos befolkningen har bidragit till svenska framgångar under decennier, och är central även för en fortsatt stark svensk utveckling.	35
En rad förändringar oroar. Den borgerliga regeringens vårdnadsbidrag och barnomsorgspong drar resurser från förskolan. Stora skattesänkningar leder till att lärare sägs upp. Sorteringen av elever sker allt tidigare. Utbildningsvalen skjuts nedåt i åldrarna och dörrar stängs för nya utbildningschanser längre fram.	40
Huvudinriktningen på socialdemokratisk skolpolitik är tydlig. Fokus ska ligga på lärande, kunskap och dokumenterat resultat. Det handlar om tydliga mål, systematisk uppföljning och höga förväntningar. Om ömsesidig respekt för arbetsro	45

	och trygghet, och inte minst om ett tydligt och professionellt ledarskap i skolan.
5	Det finns en rad positiva exempel där skolan lyckas skapa ett lustfyllt lärande genom att kombinera ämnen som naturkunskap och design eller teknik och drama. Goda ämneskunskaper nås bäst när alla sinnen får utvecklas och lusten att lära stimuleras.
10	De som hävdar att alla barn inte har vilja och förutsättningar att lära, att klara grund- eller gymnasieskolan bör ställas inför frågan vems barn som avses – är det de egna barnen, eller andras ungar? Vi socialdemokrater bygger vår politik på en benhård övertygelse om att alla vill och kan lära. Barn är olika. Därför kräver lika möjlighet olika mycket resurser.
15	Bra lärare kan uträtta underverk. Alla lärare i den svenska skolan ska vara utbildade, kompetenta och behöriga. Kraven är och ska vara höga på lärarna, skolledarna och deras utbildningar. Det är ett stort ansvar att hjälpa andras barn att växa med kunskaper.
20	Alla skolor ska vara bra skolor, och alla barn och ungdomar ska få en god och likvärdig utbildning. Det kräver långsiktighet och ansvarstagande av beslutsfattare på alla nivåer. Kunskaperna i basämnena svenska, engelska och inte minst i matematik måste bli bättre. Ordning och reda ska prägla skolarbetet. Detta är mål som det borde råda stor enighet om i Sverige. Vi socialdemokrater söker fortsatt en överenskommelse över den politiska blockgränsen om skollag, betyg och nationella prov.
25	Elevers rätt till kunskap i en skola av hög kvalitet ska prioriteras. Det är viktigare än skolans driftsformer och huvudmannaskap. För att kunskap och kvalitet ska kunna garanteras varje enskild elev måste alla skolor tillhöra ett gemensamt skolsystem, följa samma skollag, läroplan, kursplan och betygssystem. Granskning, insyn och kvalitetskrav måste gälla alla skolor lika. Elever och föräldrar ska ha rätt till en allsidig och saklig information som ger en rättvis jämförelse mellan skolor.
30	Skolan är en del av den svenska välfärden. Vi betalar den tillsammans för att alla unga ska få del av samma höga utbildningskvalitet. När resurser vi gemensamt avsatt för skolan istället används för stora vinstuttag till aktieägare visar det att regelverket inte fungerar. Vår principiella uppfattning är att skattemedel avsedda för skolan också ska gå till skolan. Förstärkta kvalitetskrav och skärpta etableringsvillkor ska säkerställa att de gemensamma resurserna verkligen används för att ge alla barn en bra skola.
35	Med explosionen av friskolor i storstäderna har följt fler valmöjligheter och intressanta ämneskombinationer för eleverna, men också en stor otrygghet. Vi vill trygga friheten för eleverna men minska osäkerheten vid valet.
40	Vi vill se över hur etablering och dimensionering av gymnasieskolan sker. Målet bör vara att bättre anpassa utbudet efter arbetsmarknadens behov nationellt och regionalt, undvika överetablering och få en tydligare arbetsfördelning och specialisering mellan olika skolor och kommuner. Inte minst gäller det yrkesutbildningar. Företag, branscher och parterna på arbetsmarknaden behöver involveras och alla skolor omfattas av arbetet.
45	Nedskärningarna i skolan under nittiotalskrisen satte spår hos en hel generation.

Nu riskeras ytterligare en generations möjligheter till en bra utbildning i takt med att den offentliga sektorns underskott växer. Skolan måste ha tillräckliga resurser och god tillgång på välutbildade lärare och skolledare. Det är ett nationellt ansvar.

Skolbarnomsorgen efter skoldagens slut behöver stärkas så att alla barn kan få läsläsningshjälp och stimulans genom skapande lek.

5

Vi socialdemokrater vill utveckla svensk skola och höja kvaliteten så att varje barn i Sverige får de chanser som en bra skolgång ger. Det är en investering i framtiden – i människors frihet och möjligheter, och i svensk konkurrenskraft och framtidens jobb.

10

Därför kommer vi socialdemokrater att prioritera följande insatser på skolans område:

- *Kvalitetssäkra svensk skola och förskola.* Alla barn ska ha möjlighet att nå sin fulla potential i skolan. Därför behövs systematisk kunskapsuppföljning med nationella prov och målrelaterade betyg, och individanpassat stöd så att alla kan nå kunskapskraven. Skollag och regelverk, granskning, insyn och högt ställda kvalitetskrav ska gälla alla skolor lika. Vi vill ha en kvalitetslag för att garantera att all förskoleverksamhet som får offentliga bidrag lever upp till tydliga kvalitetskrav.

15

20

- *Förnya friskolesystemet.* Vi vill införa ett obligatoriskt samråd mellan kommun och friskola vid nyetablering. Samrådet ska vara djupgående. Om någon part i undantagsfall behöver anmäla avvikande uppfattning ska den nationella nivån träda in som oberoende tredje part. Under tiden bör etableringen skjutas upp. I sådana undantagsfall ska kommunens samlade ansvar för alla barns och ungdomars utbildning tillmätas större betydelse än vad som är fallet i dagens tillämpning. Ett samarbetsavtal ska finnas innan skolan får starta. Utgångspunkten ska vara elevens rätt till en utbildning av hög kvalitet och det gemensamma ansvar som alla aktörer, offentliga som privata, har för detta. Av samrådet ska framgå vid vilken tidpunkt och var i kommunen en etablering är mest lämplig. För redan etablerade friskolor ska samma insyn, granskning och kvalitetskrav gälla som för alla andra skolor. Vi vill utvärdera dagens tillämpning av skolpengssystemet och utreda om skärpta kvalitetskrav och etableringsvillkor krävs.

25

30

- *Professionellt ledarskap i skolan.* Kvalitetskraven på landets lärarutbildningar bör höjas. Lärarstudenternas lämplighet för lärarrollen måste bedömas under hela utbildningen. Vi vill se en AT-tjänstgöring för lärare som ger stöd och ledning för nya lärare, och ett auktorisationssystem som bidrar till att alla lärare kan utvecklas i yrket. Vi vill se en obligatorisk skolledarutbildning med statlig certifiering som krav för att bli anställd som skolledare.

35

40

45

3.2.2 Högskolan – kunskapsnationens ryggrad

"Rusta för nästa högkonjunktur eller vidga dina vyer"

Titel på utbildningskatalogen 2009, Södertörns högskola.

5

Högre utbildning lönar sig på alla sätt. Det handlar om chanser att utvecklas som människa, om frihet och fler valmöjligheter, om möjligheter att göra klassresor, om större makt att påverka, om att skaffa sig ökade chanser till utvecklande jobb på en alltmer krävande och specialiserad arbetsmarknad.

10

För Sverige handlar det om möjligheten att vara en ledande kunskaps- och forskningsnation där jobben blir både fler och bättre, där tillväxten är hög och välfärden kan utvecklas.

15

Vår vision är att alla som är behöriga att gå på högskolan ska kunna göra det. Högskoleutbildning får inte vara något som bara är aktuellt i ungdomsåren. Det måste finnas många och återkommande möjligheter till högre studier. Högskolan såväl som yrkeshögskolan måste byggas ut och förberedas för att ett livslångt lärande ska bli möjligt.

20

Det behövs ett konsekvent arbete för att få också dem för vilka det inte är en självklarhet att söka till högre utbildning att göra det. Folkhögskolan kan här spela en viktig roll som brygga till den reguljära högskoleutbildningen. Avgörande är att högskolor finns i alla regioner och att möjligheterna till distansutbildning är goda. För den som är 25 år och har minst 4 års arbetslivserfarenhet ska det vara möjligt att söka till högskolan utan att ha behörighet från gymnasiet.

25

Det finns ett mycket tydligt samband mellan låg eller bristfällig utbildning och arbetslöshet. Svenska ungdomar har tagit till sig detta och söker i hög grad till högre utbildningar. Trenden har under många år varit att andelen unga som studerar på högskolan ökar och snedrekryteringen minskar.

30

Men just som de största ungdomskullarna på decennier går ut gymnasiet har utbyggnaden av högskolan stannat av. Samtidigt har en rad förändringar gjort det svårare att komma in. Det betyder att andelen som kan få en högskoleutbildning kommer att sjunka. Det oroar oss. Vi socialdemokrater vill att Sverige ska vara ett samhälle präglad av social rörlighet, där fler kan öka sina egna möjligheter och höja sin kompetens med högre utbildning. En högskola utan avgifter för inhemska studenter är grunden för detta.

35

Vi vill ha en öppen högskola i Sverige som utmärks av hög kvalitet och givande internationell samverkan. Internationalisering och utbyte ger en stimulerande studiemiljö och inspiration till forskare och lärare. Utbyte med näringslivet för forskare och doktorander likaså. Det unika svenska studentinflytandet är också viktigt för kvaliteten i utbildningarna.

40

Vi socialdemokrater kommer att prioritera följande investeringar i en bättre och mer tillgänglig högre utbildning:

45

- *Högre kvalitet på utbildningarna.* På många utbildningar behöver studenterna fler föreläsningar och seminarier. Uppsatsstudenter behöver mer tid med sina handledare. Inte minst inom samhällsvetenskap och humaniora behövs mer

resurser för att säkra kvaliteten. Högskolorna behöver stärka undervisningens anknytning till arbetslivet; fler möjligheter till praktik, examensarbeten knutna till ett företag och aktiviteter som stöder övergången från studier till yrkesliv.

- *Bygg ut högskolan.* Målet är att hälften av varje årskull ska ha påbörjat högre studier före de fyller 25 år. Det kommer att kräva en fortsatt utbyggnad av högskolan. Insatser behövs för att fler vuxna ska ha möjlighet att gå högskoleutbildningar och att snedrekrytering motverkas med kraft. 5
 - *Fortsatt utbyggnad av kvalificerad yrkesutbildning.* Den kvalificerade yrkesutbildningen är viktig för att förse företag med rätt utbildad arbetskraft och för möjligheterna att vidareutbilda sig efter gymnasiet. Kvalificerad yrkesutbildning (KY) har också visat goda resultat när den utvärderats. Vi vill därför fortsätta utbyggnaden av Yrkeshögskolan. 10
- 15

3.2.3 Fri och framgångsrik forskning

- ”Vi konkurrerar med länder som har tio eller hundra gånger så stora befolkningar, ska vi synas i de sammanhangen måste vi prioritera. Det är viktigt med extern finansiering men det måste också finnas en grundtrygghet i systemet som staten står för. Och vi måste satsa både på bredd och spets, eftersom det krävs en viss kritisk massa för att spetsforskningen ska kunna växa. Starka forskningsmiljöer får företag att investera och drar till sig ännu fler duktiga forskare och studenter”.* 20
- Carl Bennet, GU-journalen 3-07, Göteborgs Universitet, 2007 25

Vi lever i ett kunskapssamhälle och hävdar oss i den globala konkurrensen genom att skapa, utveckla och använda ny kunskap, ny teknik, nya metoder, nya lösningar, nya rön. Det är så som både nya jobb och fortsatta framsteg skapas. 30

När och var de riktigt revolutionerande upptäckterna kommer vet vi inte. Därför är den fria och obundna grundforskningen så viktig. Men forskningsgenombrott sker dagligen. Det kan handla om fördjupade kunskaper som förbättrar sjukvården, träffsäkerheten hos mediciner eller pedagogiken i skolan. Det kan handla om alternativa bränslen, snabbare datorer, nya material eller bättre tillverkningsmetoder. 35

Här finns fler och större möjligheter än de vi tar tillvara idag. Därför vill vi öka samverkan mellan högskolan, näringslivet, arbetsmarknadens parter och samhället så att forskare och studenter systematiskt uppmuntras att omvandla sin nya kunskap till varor och tjänster – och därmed jobb. 40

Vi socialdemokrater vill att Sverige ska vara en ledande forskningsnation. Därför vill vi öka investeringarna i forskning och utveckling. Målet att vi ska investera en procent av BNP årligen på forskning ligger fast.

Staten ska vara garant för långsiktig forskning i Sverige. Det innebär en skyldighet att satsa där forskningen är som mest excellent och ger störst utdelning i en 45

5	<p>långsiktigt hållbar tillväxt och fler jobb. Det innebär att kvaliteten, inte lärosätets storlek eller belägenhet ska vara avgörande när forskningsmedlen fördelas. Vi är starkt oroade över den detaljstyrning som införts på utvalda strategiska forskningsområden och menar att forskningsfinansiärerna måste få större frihet att prioritera inom varje område.</p>
10	<p>Utan forskare, ingen forskning. Vi står inför ett generationsskifte inom forskarkåren. Nära hälften av den undervisande och forskande personalen kommer att gå i pension före 2020. Därför behöver fler ta steget att börja forska, och de som gått doktorandutbildningen behöver stödjas i sina fortsatta forskarkarriärer. Vi socialdemokrater vill stimulera forskningen så att den kan visa på möjliga vägar framåt. Det handlar om framtidstro och en vilja att påverka framtiden till det bättre.</p>
15	<p>De närmaste åren vill vi socialdemokrater prioritera:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Bättre villkor för unga forskare.</i> Vi vill att unga forskare ska få bättre villkor och större trygghet. Det är viktigt också för jämställdheten. Vi vill att det ska finnas särskilda medel för lovande yngre forskare att söka. Det behövs fler postdoktorstjänster, meriteringstjänster och forskarassistenttjänster. Vi vill också utveckla bättre möjligheter för mindre och medelstora företag att ta emot doktorander.
20	
25	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Mer samverkan och mer forskningsnytta.</i> FoU-baserat nyföretagande och utveckling av innovativa små och medelstora företag spelar en viktig roll för näringslivets förnyelse, utvecklingskraft och framtida konkurrenskraft. Vi vill göra särskilda investeringar för att stärka högskolornas specialisering och samarbete. Industriforskningsinstitutet har en särskilt viktig roll för att stärka högskolans koppling till de mindre företagen.
30	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Forskning som förändrar.</i> Vi vill att Sverige ska återta ledande positioner inom viktiga forskningsområden och branscher. Här är den fria grundforskningen viktig. Därutöver behövs investeringar i branschprogram för bland annat läkemedelsindustrin/life science. Den kliniska forskningens viktigaste infrastruktur, universitetssjukhusen, hotas av borgerliga ideologiska experiment. Universitetssjukhusen utgör några av Sveriges mest avancerade forsknings- och utbildningsmiljöer. De ska värnas, inte säljas ut. Det är ett nationellt ansvar.
35	<p>Även privata vårdgivare måste ta sitt ansvar för en livskraftig klinisk forskning.</p>

3.3 Klimatpolitik från hot till möjligheter

3.3.1 Investera i gröna jobb

40	
45	<p><i>”Världen möter idag en helt ny typ av problem, hot som inte kan knytas till någon enskild nation utan till människosläktets nyvunna förmåga att påverka hela det globala naturliga systemet, inte bara klimatet. Vi har aldrig tidigare varit i denna situation. Detta måste prägla den nationella politiken, och det förutsätter också en ny form av diplomati för hållbar</i></p>

utveckling. Den internationella klimatpolitiken kan visa vägen under de närmaste åren och därmed skapa goda förutsättningar för framtiden. Men det kräver att vi möter problemen med öppet sinne och utan fruktan. Rädslan är en dålig rådgivare.”

Bert Bolin, FN:s klimatpanels förste ordförande, SvD Brännpunkt 2008.

5

Vi har egentligen aldrig haft större möjligheter än idag att rädda jorden. Vi har kunskaperna. Vi har tekniken. Vi har resurserna. Det är bevisligen dyrare att inte göra klimatomställningen än att göra den. Mer än någonsin finns också den folkliga viljan – inte minst bland yngre generationer.

Det som skrämmar är att det är bråttom. Alla behöver hjälpas åt, på alla nivåer. Utan politik, på nationell och internationell nivå, går det inte. Marknaden klarar aldrig ensam denna utmaning. Politik och marknad måste samverka. Med rätt regleringar och styrinstrument kan marknaden utgöra en positiv kraft i att utveckla ny teknik och ställa om till ett hållbart samhälle. En effektiv klimatpolitik förutsätter att vi sätter ett pris på det som skadar miljön, att förlegade och farliga tekniker förbjuds och att vi gemensamt stimulerar investeringar i forskning och utveckling av nya miljövänliga tekniker.

10

Utsläppen i den icke-handlande sektorn i Sverige – som transporter, jordbruk, bostäder och lokaler – ska minska med 45 procent till 2020. Dessutom ska Sverige bidra till minskade utsläpp utomlands med ytterligare 13 procent i tredje världen.

20

Vi socialdemokrater har högt ställda mål. Vi vill att svenska företag ska ligga i framkant med att utveckla den fossilfria teknik som hela världen efterfrågar. Om företagen investerar i energieffektivare teknik vinner de också kostnadsfördelar. Det handlar om svensk konkurrenskraft på sikt. Utformar vi stödet till den svenska industrins omvandling på rätt sätt innebär omställningen inte en kostnad utan stora möjligheter till tillväxt och nya arbetstillfällen. Vi vet att aktiv klimatpolitik och investeringar i klimatforskning också innebär möjligheter att skapa en ny tids tekniska landvinningar.

25

Vi vill att Sverige ska vara med och leda den utvecklingen – inte ställa sig vid sidan av. Den borgerliga regeringens sänkta ambitioner och ovilja att ta ledningen internationellt har inneburit försuttna chanser på klimatområdet. EU är det forum där vi kan göra mest i klimatpolitiken idag, och där ska Sverige vara en drivande kraft.

30

Vi vill vända den utvecklingen och höja aktivitetsnivån i klimatpolitiken. Våra visioner kan uttryckas såhär:

35

År 2020 har Sverige 40 procent lägre utsläpp av växthusgaser i förhållande till 1990. Sverige ligger globalt i framkant på omställningen. Inga bostäder värms upp med olja. Sambandet mellan tillväxt och ökad klimatpåverkan från transporter är brutet. Kollektivtrafiken i städerna har fördubblats. Bilparken är minst 30 procent bränslesnålare än 2008. En majoritet av bilarna drivs med nya bränslen eller tekniker. Oljeanvändningen i industrin har minskat med 30 procent.

40

År 2050 är Sverige fossilfritt. Utsläppen av växthusgaser har minskat med 90 procent i förhållande till 1990 års nivå. Bensinbilen är en historisk raritet.

Men höga ambitioner är inte mycket värda om de inte kommer till uttryck i praktisk politik.

45

Vi socialdemokrater kommer de närmaste åren att prioritera följande investeringar för att uppfylla våra mål för minskad klimatpåverkan:

5	• <i>Investera i gröna jobb.</i> Klimatinvesteringsprogram ska utvecklas och utformas så att det är de mest samhälls- och klimatmässigt effektiva åtgärderna som beviljas och genomförs. Statligt riskkapital ska sätta fart på kommersialiseringen av miljöteknik och stödet till miljöteknikexport öka. Den offentliga sektorn ska genom sin upphandling efterfråga de produkter som är mest miljövänliga och energieffektiva. Lagen om offentlig upphandling behöver ses över i detta syfte.
10	
15	• <i>Klimatvänligare urbanisering.</i> Allt fler flyttar till storstäderna. Vi vill ta initiativ till en ny hållbar stadsbyggnadspolitik för fler attraktiva stadsmiljöer och bostadsområden med bra service och minskat bilberoende. Vi vill satsa på väl fungerande närmiljöer med bra skolor, kollektivtrafik, social service och nya mötesplatser för människor, föreningsliv och kultur. Miljonprogramsområdena måste rustas upp, och i samband med det ska tydliga krav på energieffektivisering ställas. Målet är att energianvändningen i våra bostäder ska minska med en tredjedel till 2020.
20	• <i>Dags för transportsektorn.</i> Vi måste fasa ut äldre bensindrivna bilar ur bilparken. Nya hållbara bränslen och tekniker ska stimuleras. Investeringar i järnväg ska prioriteras. Kollektivtrafiken måste vara ett reellt alternativ, både i storstad och mindre tätbefolkade områden. En kilometerskatt bör införas för tunga lastbilstransporter. Hänsyn ska tas till näringar som saknar alternativ till transport på väg. Flyget bör i högre utsträckning bära sina kostnader för koldioxidutsläppen och ingå i EU:s system för handel med utsläppsrätter i en egen bubbla. Sjöfarten är både energieffektiv och miljövänlig och bör därför utvecklas.
25	

3.3.2 Trygg energiförsörjning – därför förnybart

30	<i>"Miljön existerar inte som en särskild sfär skild från människors handlingar, ambitioner och behov. Försök att försvara miljön utan hänsyn till människors oro och bekymmer har gett ordet miljö en klang av naivitet i vissa politiska kretsar. Också ordet utveckling har av somliga reducerats till att avse mycket begränsade områden, nämligen vad fattiga länder bör göra för att bli rikare och avfärdas på så sätt av många på den internationella arenan så som varande av intresse bara för specialister ... Men miljön är det som vi alla lever i och utveckling är det som vi gör för att försöka förbättra vår situation inom detta vårt gemensamma hem. De två går inte att skilja åt."</i>
35	
40	Gro Harlem Brundtland, Vår gemensamma framtid, 1987.

Vi ser stora möjligheter att skapa arbetstillfällen och stärka industrins konkurrenskraft genom investeringar i det svenska energisystemet. Sverige har unikt bra naturliga förutsättningar för förnybar energi med vår goda tillgång på vind, vatten och skog. Den förnybara energin har mycket stor potential att byggas ut under

lång tid framöver. All svensk energi kan på sikt komma från förnybara källor, det är en fråga om vilja. Därför måste energieffektivisering vara en grundläggande beståndsdel i en framtida energipolitik.

Partikongressen 1991 beslutade att kärnkraften ska fasas ut successivt, med hänsyn till sysselsättning och välfärd och i den takt kärnkraftselen kan ersättas med el från förnybara källor samt energieffektivisering. För att inte äventyra elförsörjningen förutsätter den strategin att en prövning görs varje mandatperiod.

5

Sverige är dock ett av världens mest kärnkraftberoende länder. Kärnkraften kommer att utgöra en viktig del av vår elproduktion för lång tid framöver. Den ska användas på ett säkert och effektivt sätt. Den svenska industrins konkurrenskraft ska säkras genom trygg tillgång till el och bibehållen effekt i energisystemet på kort och lång sikt. Samtidigt ska vi ställa om till en hållbar energiförsörjning.

10

Förutsättningarna att klara både industrins konkurrenskraft och omställning inom ramen för en effektiv klimatpolitik ökar med en blocköverskridande överenskommelse om energipolitiken, där en kontrollstation 2015 blir ett viktigt underlag. Sedan de borgerliga partierna visat sig ovilliga att nå en överenskommelse är osäkerheten för industrin betydande. En socialdemokratiskt ledd regering kommer att bjuda in till nya blocköverskridande samtal i syfte att skapa en långsiktigt hållbar energiöverenskommelse.

15

Vårt mål är att trygga tillgången på el och annan energi med en energiproduktion som har låg inverkan på hälsa, miljö och klimat – och att göra det på internationellt konkurrenskraftiga villkor. Vattenfall ska vara ledande i energiomställningen på alla marknader där företaget är verksamt.

20

Därför vill vi se en sammanhållen energi- och klimatpolitik där följande prioriteras:

25

- *Tryggad energiförsörjning.* Sverige ska ha ett överskott av el. Det är till fördel för både klimatet och industrins konkurrenskraft. Vi vill därför investera i utbyggnad av bland annat vind, sol och biobränslen. Målet är minst 30 TWh ny el från förnybara källor år 2020. Vi vill investera i energiforskning så att Sverige kan vara i fronten när det gäller att ta fram ny och innovativ energiteknik.

30

- *Certifikat till hårt prövade elkunder.* Elkunderna ska få återbäring på de höga energipriserna. Den som vill investera i klimatsmart uppvärmning eller i att minska sin förbrukning ska få stöd till det. Därför föreslår vi att vita certifikat införs för energieffektivisering. Konkurrensen på den nordiska elmarknaden ska öka.

35

- *Globala steg för energieffektivitet och omställning.* Vi vill se global utsläppshandel inom konkurrensutsatta energiintensiva industrier, exempelvis stålindustrin. Det kan minska de globala utsläppen och gynna de företag som utvecklar mer klimatvänliga tekniker, utan att försämma den internationella konkurrensen. Det behövs också globala instrument för tekniköverföring som matchar utvecklingsländernas förutsättningar. Sverige ska ta initiativ till att, tillsammans med organisationer som Världsbanken, medverka till finansiering av stimulansåtgärder för tekniköverföring. Sverige ska också erbjuda sitt aktiva stöd för

40

45

tekniksamarbetsprogram med snabbväxande ekonomier, som exempelvis Kina och Brasilien, och definiera sektorer där svenskt kunnande kan spela en särskild roll.

5

3.3.3 Nu byter vi livsstil – friskare, godare, bättre

10

”Maten är åksjuk! En internationell frukost har i genomsnitt åkt 3 600 mil innan den hamnar på ditt frukostbord – och det handlar inte om samåkning. Det betyder att frukosten i genomsnitt har förbrukat 3,5 deciliter olja per portion. För en frukost med utpräglat lokala produkter är motsvarande siffra drygt 1 milliliter.”

Stefan Edman, Göteborgsposten 2007.

15

Vi kan bromsa människans påverkan på klimatet och miljön. Det går att hejda den globala uppvärmningen, om viljan är tillräckligt stark och vi alla hjälps åt.

20

Det är hoppfullt att många unga visar vägen när det gäller att välja en mer hållbar livsstil, som både är mer hälsosam, solidarisk och miljövänlig. Fler väljer varor som minskar mängden skadliga ämnen i naturen och förpackningar som går att återvinna. Begagnat är modernt. Vi ser en stark utveckling för ekologiskt, närproducerat och rättvisemärkt. Allt fler bryr sig om hur bomullen i kläderna är producerad, hur grisens väg till grillen sett ut och villkoren för dem som sytt bollen som rullar på fotbollsplan.

25

Intresset för motion och hälsa skapar också ett ökat intresse för maten vi äter, för naturen och dess mångfald, för friska skogar och rena vatten. Ett ekologiskt hållbart samhälle är en förutsättning för människors hälsa och välmående, och omvänt mår de flesta människor bra av att ta ansvar för miljön och framtiden.

30

Vi socialdemokrater vill ta vara på möjligheterna i livsstilsförändringarna. Och vi vill underlätta för människor att vara aktiva konsumenter, handla medvetet och bidra till en mer hållbar konsumtion. I våra bostadsområden och på våra arbetsplatser kan vi tillsammans med andra göra stor skillnad. Det skapar ett förändringstryck, en god spiral.

35

Det handlar om hur vi tillsammans vill forma vårt moderna samhälle. Med gemensamma investeringar i ny miljövänlig teknik som minskar vår miljöpåverkan skapas nya gröna jobb och nya resurser för att utveckla välfärden. Genom att minska vår förbrukning eller återvinna det vi förbrukar kan vi minska belastningen på jordens gemensamma resurser och ta vårt ansvar för den jord vi ska lämna över till kommande generationer. Kravet att farliga ämnen ska ersättas med mindre farliga alternativ om sådana finns bör gälla ännu fler ämnen i EU's kemikalielagstiftning, REACH. Det bör vara möjligt att genom REACH förbjuda lågvolykmkemikalier.

40

Miljöproblemen går inte att lösa utan solidaritet och internationell samverkan. Det är människor och länder med begränsade ekonomiska resurser som drabbas hårdast av miljö- och klimatförändringar. Men det är den rika världen som förbrukar mest av jordens ändliga resurser. Kampen för en bättre miljö behöver därför gå hand i hand med kampen mot världsfattigdomen. Också här finns ett stort folkligt stöd för en rättvisare ordning.

45

Vi socialdemokrater är internationalister. Vi vill att Sverige ska vara pådrivande i det internationella arbetet på miljöområdet. Sverige ska prioritera miljöfrågorna i arbetet inom den Europeiska unionen.

Miljöpolitiken kräver aktiva val – lokalt, nationellt och globalt. Vi socialdemokrater prioriterar:

- *Säker mat och tryggare konsumenter.* Det måste bli lättare för konsumenterna att välja klimatsmart. Vi vill ha en enhetlig märkning – i ett första skede för mjölk, ägg, mjöl och ett antal andra basvaror. Konsumenternas efterfrågan på ekologiska livsmedel ska mötas. Målet är att 30 procent av jordbruksmarken ska vara ekologiskt odlad 2020. Vi anser därför att en ny bestämmelse om ett skärpt strandskydd krävs. En striktare tillämpning av strandskyddet måste till, inte minst för de delar av landet där systemet kollapsat och där lagens intentioner inte upprätthålls. En generellt utformad ny bestämmelse bör införas som anger att synnerliga skäl ska krävas för upphävande och dispens.

5

10

15

- *Allas tillgång till natur och rena vatten.* Allemansrätten är ett svenskt signum och ska bevaras. Alla ska ha tillgång till svenska stränder. En striktare tillämpning av strandskyddet måste till, inte minst för de delar av landet där systemet kollapsat. Undantag ska kunna ges för glest befolkade områden med begränsat exploateringsstryck mot sina stränder, så länge allmänhetens tillgång garanteras. Vi vill fortsätta sätta av statlig mark och inrätta naturskyddsområden för att skydda känsliga miljöer och bevara den biologiska mångfalden. Möjligheterna att klara bevarandemålet på mindre yta men med mer intensiv förvaltning ska alltid prövas. Tillgängligheten till områdena behöver förbättras. Vattentillgångar är gemensamma och ska inte privatiseras. Vi vill se en ny statlig havsstrategi och havsbruksplaner i våra kustkommuner.

20

25

- *Miljövänligt fiske och jordbruk.* Utfiskningen måste upphöra. Beslut om fiskekvoter inom EU ska obestridligt vara baserade på vetenskapliga bedömningar. Vi vill ha ett nytt system där fiskare får upphandla fiskerättigheter för viss havsyta och vi vill se en utökad regional förvaltning av fiskerättigheterna i Europa. Känsliga områden måste helt kunna undantas. Övergödningen från jordbruket måste minska. EU:s jordbrukspolitik ska fortsatt reformeras. Jordbruksstöden ska avvecklas och importtullarna tas bort. Så länge de finns kvar bör de ha en skarp miljö- och klimatinriktning. Tydliga miljökrav ska ställas även på jordbruksvaror som vi importerar.

30

35

40

45

Solidaritet och ansvar för välfärden

4.1 Högre kvalitet i välfärden

4.1.1 Vård, skola, omsorg – på dina villkor

<i>"I ett rikare samhälle, där standarden stiger och många av de grundläggande frihetsproblemen är lösta, kan man öka ambitionsgraden och ställa upp djärvare mål för politiken. Där kan man medvetet inrikta samhällets åtgärder på sådant sätt, att de vidgar den enskildes frihetssfär, anpassa insatserna efter de enskilda människornas särskilda förutsättningar och därmed öka deras möjligheter att välja hur de vill forma sin tillvaro."</i>	5
Tage Erlander, Valfrihetens samhälle, 1962	10

Vi socialdemokrater vill leva i ett välfärdsland som bygger på sammanhållning mellan generationer och mellan samhällsgrupper, där alla bidrar och alla får del. Vi är övertygade om att det ger bäst förutsättningar för alla människor att förverkliga sina livsdrömmar. Människors frihet ökar när klyftorna i levnadsstandard och livsvillkor är små och när män och kvinnor är jämställda.

15

Vi sätter jobben först på agendan, för vi vet att klarar vi jobben så klarar vi också ekonomin och kvaliteten i vård, skola och omsorg. Därför är full sysselsättning ett övergripande mål även inom välfärdspolitiken.

Vår socialdemokratiska jämlikhetstanke innebär att sjukvård, äldreomsorg, barnomsorg och skola ska ges till varje människa, och att individens behov ska styra. Därför kan vi inte acceptera det vi nu ser i Sverige: utförsäljningar, avknoppningar och gräddfiler – en utveckling mot en välfärd mer styrd av företagens vilja att tjäna pengar än av människors behov. När vinstintresset får styra inom välfärdens verksamheter är risken uppenbar att människor delas in i mer respektive mindre lönsamma patienter eller brukare. Dessutom ökar risken för att den som kan betala väl för sig får bättre tillgång till tjänsterna än de som är resurssvaga. Välfärden finansieras av oss alla med skattepengar. Då ska vi alla också få del av en välfärd av hög kvalitet.

20

25

Valfrihet är viktigt. Men det är människors frihet att välja mellan olika välfärdstjänster som ska öka, inte utförarnas frihet att välja var verksamheten ska ligga och vilka som ska få tillgång till vad. De alternativ medborgarna väljer mellan ska hålla samma höga kvalitet oavsett vem som driver verksamheten. Då finns ingen motsättning mellan valfrihet och jämlikhet.

30

Som medborgare ska man kunna ta del av kvalitetsredovisningar och jämförelser mellan olika verksamheter. Det måste också bli lättare för medborgarna att hitta rätt bland olika myndigheter och kommunala verksamheter. Vi vill ha en dörr in för medborgarna till välfärden.

35

Vård och omsorg av hög kvalitet produceras av de många individer som jobbar i välfärdens verksamheter – förutsatt att de trivs med sitt jobb och mötet med medmänniskor, har möjlighet att använda sin kompetens och påverka sin arbetssituation, och känner att lön och arbetsvillkor motsvarar arbetsinsats och kunnande. Det ska vara attraktivt att arbeta i välfärdssektorn.

40

Av var och en efter förmåga – åt var och en efter behov, så vill vi formulera den bärande principen för ett anständigt välfärdsland. Välfärden är en kollektiv

45

solidaritetshandling – och det kitt som håller Sverige samman i ömsesidig respekt och omsorg om varandra. Det handlar om att vilja ge alla möjligheten att färdas väl genom livet.

5 Under många år har den generella välfärdspolitiken byggts upp utifrån tanken att alla ska ha rätt till vård, omsorg och trygghet oavsett inkomst, ålder eller social ställning. När välfärden och tryggheten omfattar alla, då vågar människor mer; byta jobb, starta företag, flytta eller börja studera. Det skapar ett positivt förändringsklimat, vilket i sin tur gynnar den ekonomiska utvecklingen i en modern globaliserad ekonomi med ett högt omvandlingstryck.

10 För att stärka arbetslinjen vill vi skapa långsiktiga spelregler tillsammans med parterna på arbetsmarknaden om socialförsäkringarnas framtida utformning. Bärande principer ska vara en sjukförsäkring som ger bra inkomsttrygghet, en rättvis och solidarisk riskspridning samt fungerande system för rehabilitering för att komma vidare till arbete. Det kommer att ta tid att ta sjukförsäkringens alla delar tillbaka till en god nivå. Vi vill att de allra flesta ska få 80 procent i ersättning vid sjukdom. Vid en prioritering går höjt tak före höjda ersättningsnivåer.

15 Andelen äldre i befolkningen växer och en stor generation når nu pensionsåldern. Med våra höga ambitioner för välfärden innebär det en stor utmaning.

20 Vi socialdemokrater vill ta ansvaret för att forma framtidens solidariska välfärd av hög kvalitet styrd av människors behov:

25 • *Skärpta krav på kvalitet.* Kraven på kvalitet och insyn ska skärpas i alla skattefinansierade verksamheter, som förskola, skola, äldre- och handikappomsorg, oavsett utförare. Alla utförare, oavsett driftsform, ska leva upp till tydliga kvalitetskriterier. Alla verksamheter ska vara skyldiga att göra kvalitetsredovisningar, delta i öppna jämförelser och i nationella kvalitetsregister som är tillgängliga för alla medborgare. Det gör valfriheten mer attraktiv.

30 • *Investeringskydda skattebetalarnas pengar.* Gemensamma resurser tänkta för välfärdsverksamhet ska gå till välfärdsverksamhet. Vi socialdemokrater kan aldrig acceptera att privata ägare tar ut stora vinster genom att göra avkall på kvaliteten i välfärden, eller genom att välja bort de medborgare som är minst lönsamma. Vi vill också införa en lag om investeringsskydd så att skattefinansierad verksamhet inte kan slumpas bort till privata ägare till underpris.

35 • *Lätt att hitta rätt.* Vi vill pröva att bygga upp ett Medborgarkontor Plus i några kommuner – gemensamt för stat, kommun och landsting. Det ger medborgarna en dörr in till alla offentliga finansierade verksamheter. Det blir lätt att hitta rätt mellan olika system, myndigheter och verksamheter.

40

45

4.1.2 Rusta sjukvården för framtida utmaningar

”Hälso- och sjukvården ska vara jämlik och jämställd, öppen för alla, med högsta internationella kvalitet och god service. Alla ska ha rätt till lika bra kvalitet och god tillgänglighet oavsett var man bor, vem man är, vad man tjänar eller vilket kön eller vilken religion man tillhör. Det ska alltid vara den enskildes behov som ska avgöra prioriteringar, inte plånbokens tjocklek. Därför ska makten över i hälso- och sjukvården ligga i demokratins händer och finansieringen ske gemensamt och solidariskt.”

5

Socialdemokraternas välfärdsrådslag förslag till hälso- och sjukvårdspolitiskt program, mars 2009

10

I Sverige är sjukvård för alla så självklar att många av oss aldrig tänker på hur det kommer sig att den finns där när den behövs, att sköterskan står där med rätt fråga och medicin på uppvisningen, eller att det finns en bra vårdcentral i närområdet.

Det har tagit decennier att bygga den sjukvård i världsklass vi har i Sverige. Att sjukvården håller samma höga kvalitet för alla utan att någon behöver teckna en särskild försäkring är unikt för vår välfärdsmodell.

15

Nya mediciner och behandlingsformer utvecklas ständigt. Samtidigt växer andelen äldre i befolkningen. Det innebär att utmaningarna för sjukvården är enorma om det även i framtiden ska vara så att alla ska ha tillgång till sjukvård av hög kvalitet.

20

Vi socialdemokrater vill och vågar ta oss an den utmaningen; att utforma och finansiera en kvalitetssäkrad sjukvård i internationell toppklass med patientens behov i centrum. Det kommer att kräva tydliga prioriteringar. Ska vi klara framtidens sjukvård behöver den mer resurser. Avgörande är att fler kommer i arbete, att antalet arbetade timmar ökar och att sjukvården får ta större del av det överskottet i anspråk.

25

Medborgaren har rätt att få ett gott och professionellt bemötande i hälso- och sjukvården. Alla patienter ska, oavsett bakgrund och hälsotillstånd, få sina problem tagna på allvar och få god och snabb service – från första kontakt till färdig behandling. Målet måste vara en sjukvård med bättre service och utan långa väntetider och köer. Vården och omsorgen ska vara lätt att få kontakt med och tillgänglig när man behöver den.

30

Alla måste kunna ha inflytande över sin egen vård och hälsa. Patienten ska kunna påverka vårdens innehåll, när och hur vården ges och vem som utför den. Det är inte minst viktigt för alla kroniskt sjuka som lever i ständig kontakt med vården.

35

Det krävs ett brett och långsiktigt förebyggande arbete för att fler ska kunna leva friskare så att sjukvårdsbehoven minskar och tiden för när man behöver mer av vård och omsorg kan skjutas upp. Det handlar om insatser i skola, äldreomsorg och boende, och att engagera arbetsmarknadens parter så att människor får rehabilitering och kan komma tillbaka i arbete.

40

Vi vill investera i forskning och utveckling för att utrota sjukdomar, minska lidande och förebygga framtida kostnader. Dessa investeringar vill vi kombinera med ett konsekvent arbete för att effektivisera svensk hälso- och sjukvård. Varje

45

	<p>skattekrona ska användas för att göra vården och omsorgen bättre för medborgarna.</p> <p>Administration, krångel och byråkrati tar för mycket tid och resurser från den direkta patientkontakten. Det vill vi ändra på. Stor kunskap om framgångsrika behandlingar, metoder, ny teknik och sätt att arbeta effektivt finns hos personalen i sjukvården. Det är en framgångsfaktor som måste tas bättre tillvara. De stela hierarkiska strukturer som stänger den möjligheten behöver brytas upp.</p>
5	<p>Vården ska alltid sätta patientens behov först. Olika vårdgivare måste kunna samarbeta. Därför bör hälso- och sjukvården inte omfattas av lagen om offentlig upphandling. Istället behövs en ersättningsmodell som utgår från vårdens behov och ger likvärdiga villkor för alla vårdgivare.</p>
10	<p>Nya och bättre läkemedel utvecklas ständigt. Fler kan få bot och lindring, mot allt fler sjukdomar allt högre upp i åldrarna. Läkemedel är idag den vanligaste behandlingsmetoden i hälso- och sjukvården och dess betydelse ökar. Det är en i grunden viktig och positiv utveckling.</p>
15	<p>Samtidigt är problemen med felaktig läkemedelsanvändning stora. Särskilt allvarlig är situationen för äldre som tar många olika läkemedel. Läkemedel står i dag för en stor del av sjukvårdens skador. Läkemedel måste testas för både kvinnor och män. Överförskrivning påverkar både patientsäkerhet och miljö negativt och kostar samhället resurser. Vi vill skärpa kraven på läkemedelshanteringen.</p>
20	<p>Apoteksmonopolet är borttaget. Vi vill se över prissättningen. Effektivitet, säkerhet och god tillgänglighet i hela landet ska styra läkemedelsförsörjningen. En socialdemokratiskt ledd regering kommer att göra ändringar i reglerna för apoteksmarknaden.</p>
25	<p>Stigande priser och en tandvårdsförsäkring som inte gett tillräckligt skydd har lett till att många vuxna idag tvingas avstå tandvård av ekonomiska skäl. Vi vill säkra en god tandhälsa i befolkningen och förhindra klasskillnader i tandhälsa. Tandvårdsförsäkringen ska fokusera på regelbunden och förebyggande tandvård. Samtidigt måste det finnas ett bra skydd mot riktigt höga kostnader.</p>
30	<p>Vårt långsiktiga mål är ett högkostnadsskydd av samma modell som inom hälso- och sjukvården. På kort sikt prioriterar vi att förlänga den avgiftsfria ungdomstandvården upp till 25 år.</p>
35	<p>Vi socialdemokrater vill rusta sjukvården för de stora utmaningar som väntar. I första hand vill vi prioritera:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Mer tid för patienten.</i> De som arbetar i vård och omsorg måste avlastas pappersarbete och byråkrati för att få mer tid med patienten. Målet är att inom fem år öka vårdpersonalens direkta tid med patienterna från dagens ca en tredjedel till minst hälften av tiden. Det motsvarar minst 20 000 nya läkare och sjuksköterskor.
40	<ul style="list-style-type: none"> • <i>All sjukvård ska vara kvalitetssäkrad.</i> Vi vill införa en nationell kvalitetscertifiering för alla skattefinansierade vårdgivare. För att få certifieringen ska vårdgivaren visa att vården har hög kvalitet och är evidensbaserad, håller god tillgänglighet och uppfyller krav på patientsäkerhet.
45	

- *Högre ambitioner för psykiatrin.* Det behövs en ambitionshöjning inom vården och ett utökat stöd för människor med psykisk sjukdom och psykiska funktionshinder. Vi vill stärka psykiatrin genom att tydligt slå fast psykiatrins nationella uppdrag och sätta upp gemensamma mål för flera samhällssektorer som har viktiga uppgifter för att stödja psykiskt sjuka.

5

4.1.3 Investera i erfarenhet

"Mamma byggde landet. Monument av tvätt. Motorvägar av frukostar. Miljonprogram av tröstad gråt. Idag förstår jag det som ingen vet. Mamma har gjort en heroisk insats för Sverige. Hon har underlättat överklassens liv och möjliggjort deras insatser i svenskt näringsliv, hon har byggt landet och fått hjulen att snurra. Hon kom hit när det var brist på arbetskraft, arbetade och födde sex skattebetalare. Hon belastar inte staten med många ören i pension."

10

Karin Nielsen, ur antologin Tala om klass, Ordfront 2007.

15

En hel del av dagens 75-åringar började arbeta under 1950-talet, när industriarbetena var tunga och smutsiga. Valfärdssamhället med barn- och äldreomsorg var inte utbyggt och många kvinnor arbetade i hemmen – sina egna, eller andras. På dagens pensionärsers slit är våra förmåner och hela valfärdssamhället byggt. Det är en skymf att premiera vissas jobb men inte andras via skattesystemet. Rätt ska vara rätt. Pension och lön ska beskattas lika.

20

Sverige har numera ett stabilt pensionssystem som kommer att fungera för kommande generationer och som tjänar som förebild för många andra länder. Den borgerliga regeringens orättvisa politik äventyrar idag uppslutningen kring systemet. Pensionsöverenskommelsen ska vårdas. När utvecklingen kräver att de sämst ställda pensionärerna skyddas är bostadstillägget det mest träffsäkra.

25

Många äldre är friska och vill fortsätta arbeta, men mer på egna villkor än tidigare. Det är bra. Varje arbetad timme behövs om vi ska klara välfärden. Mångårig erfarenhet och kunskaper behövs i arbetslivet. Samtidigt tränas andra äldre ut ur arbetslivet. Det behövs målmedvetna insatser på arbetsplatserna för att förändra arbetsmiljö och attityder så att fler orkar och kan arbeta fram till pensionsdagen.

30

Att se på äldre människor som en klumpsumma på kostnadssidan är en grov analysmiss. Äldre har behov, drömmar och åsikter precis som alla andra. Äldres livsval påverkar samhället precis som yngres val gör det; hur man väljer att bo, att utnyttja sin tid och sina resurser, vad man vill äta, göra och hur man vill utöva sitt medborgarskap. Äldre människors efterfrågan på varor och tjänster skapar både jobb, tillväxt och utveckling. Och alla människor oavsett ålder bidrar till utvecklingen av Sverige kunskapsmässigt, socialt, kulturellt och ekologiskt.

35

Precis som det måste bli ett slut på att äldres erfarenheter och kunskaper viftas bort i arbetslivet så behöver äldre mötas med större respekt i det övriga samhället. Trygghet och andras omtanke blir viktigare ju längre upp i åren man kommer, men det betyder inte att behovet av – och rätten till – frihet och självbestämmande minskar. Vi vill att alla människor ska vara fria att forma sina liv och sin vardag, så långt upp i åren som det bara är möjligt.

40

45

5	<p>När krämporna kommer eller man behöver hjälp med vardagslivet har man rätt till stöd. Äldreomsorgen ska hålla hög och likvärdig kvalitet i hela landet. Vi socialdemokrater har inte alltid lyckats att nå dit när vi haft ansvaret. Ibland har kvaliteten brustit, de äldres inflytande över omsorgen varit för litet och valfriheten i boende och service otillräcklig. Dessvärre är den aktuella situationen illavarslande; kommuner och landsting har stora underskott, kvaliteten rasar och personal som behövs i äldreomsorg och omsorg sägs upp.</p>
10	<p>Vi socialdemokrater ska bidra till bättre villkor för äldre och att erfarna inkluderas i samhället. Därför prioriterar vi:</p>
15	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Investera i erfarenhet.</i> Äldres erfarenheter ska tas tillvara i samhället, och inte minst i arbetslivet. Vi vill inrätta en erfarenhetsdelegation för att ta ett helhetsgrepp kring vad som krävs av lagändringar, kartläggning av hinder och attitydförändring. Diskrimineringen av äldre måste upphöra. Arbetsmiljöarbetet måste utvecklas så att fler än idag orkar arbeta ända fram till pensioneringen. Vi vill inrätta Seniorjobb för personer över 60 år som har svårt att komma tillbaka i arbete. Mentorskap och trainee-platser ska användas som ett sätt att både låta unga komma in i arbetslivet och äldre att dela med sig av sina kunskaper. Kompetensförmedlingen ska erbjuda stöd till alla, också erfarna. De äldre som kan och väljer att jobba ytterligare efter 65-årsdagen ska mötas med en ekonomisk stimulans. Deras bidrag till allas vår välfärd är värt en uppmuntran.
20	
25	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Ökad egenmakt i vardagen.</i> Principen att var och en själv bestämmer över sin vardag ska vara styrande i all äldreomsorg. Äldre ska ha större möjlighet att bestämma själva över hur hemtjänststimarna används. Äldre bör också erbjudas enklare servicetjänster i hemmet utan behovsprövning, till exempel genom fixartjänster, gratis eller med låg avgift.
30	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Kvalificerad personal i omsorgen.</i> Det är personalen som utgör äldreomsorgen. Därför ska kompetensen vara hög och personalen trygg. Vi vill se nationella kompetenskrav för att arbeta inom äldreomsorgen. Vi vill investera i fast och heltidsantälld personal. Rätt till kompetensutveckling är ett självklart krav. Vi vill vidareutveckla satsningen på Kompetensstegen för äldreomsorgens personal som påbörjades under den föregående socialdemokratiska regeringen.
35	
40	<p>4.1.4 En bostadspolitik som förändrar</p> <p><i>”Min dröm är rentav självklar det skulle man ju kunna tro för den handlar om rätten till arbete och att få välja var man vill bo Min dröm är en trea på söder och äntligen en dagisplats”</i> Lasse Tennander, Lisas dröm, 1979.</p>
45	

En egen bostad är helt centralt för människor – i hela världen. I Sverige har vi jämförelsevis höga krav på hur ett hus ska se ut för att kallas för bostad, men känslan av att ha sitt eget hem är densamma.

För oss socialdemokrater är bostaden en social rättighet. Vi strävar efter ett boende med minskade klyftor och ökad social sammanhållning. Det för människor samman och skapar kraft istället för främlingskap.

5

För att uppnå bostadspolitiska mål med sociala ambitioner måste vi ha skarpa och användbara verktyg. Några sådana har vi inte om allt överlämnas åt marknaden. Bostadspolitiska insatser bör vara generella.

Vi vill se en blandad bebyggelse med både villor, radhus, bostadsrätter och hyreslägenheter. Därför vill vi ge kommunerna större möjligheter att styra nybyggnationen mot mer av blandade upplåtelseformer. Vi vill stärka människors möjlighet att välja hur de vill bo och att flytta när de behöver byta bostad eller bostadstyp.

10

Ibland behöver man flytta men vill inte flytta långt, kanske för att barnen ska slippa byta skola eller komma för långt bort från en förälder eller kompisarna. Därför vill vi se mer av kompletteringsbebyggelse. I områden som domineras av till exempel hyreslägenheter bör byggas fler villor, radhus och bostadsrätter – och omvänt i villabebyggelse. I stora ensidiga hyreshusområden kan även ombildningar till bostadsrätter och kooperativa hyresrätter behövas. På så vis blir den sociala miljön också mer levande, service och skolor kan förbättras och bostadssegregation motverkas.

15

Människors valfrihet i boendet minskar idag. Hyresrättens andel av bostadsmarknaden har sjunkit drastiskt under de senaste åren, särskilt i storstadsområdena. Effekterna märks tydligt. Unga tvingas bo kvar hemma allt längre; andrahandsboende och svarta hyreskontrakt blir vanligare; allt fler drabbas av bostadsbrist och trångboddhet; äldre som vill eller behöver flytta till ett bättre anpassat boende saknar alternativ.

20

Skälet till utvecklingen är att samhälleligt stöd och stimulans till bostadsbyggande helt har avvecklats under senare år, att attraktiva hyresrätter sålts ut till dem som har råd och de allmännyttiga bostadsföretagen rustats ned.

25

Rörligheten på arbetsmarknaden hindras när det inte finns lägenheter för dem som behöver flytta för att pröva ett nytt arbete eller börja en utbildning. Det är illa för landets tillväxt och utveckling.

Omläggningen av fastighetsskatten innebär också att rörligheten på bostadsmarknaden minskar. En socialdemokratiskt ledd regering kommer att göra om fastighetsskatten så att den blir billigare för de allra flesta, tydligare, rättvisare och minskar inlåsningsgraden på bostadsmarknaden.

30

Vi socialdemokrater vill slå vakt om allmännyttan, och stoppa utförsäljning och ombildning i områden där hyresrätten behövs. Det behövs neutralitet mellan olika boendeformer så att hyresrätten inte missgynnas. Hyresrätten är i Sverige ett attraktivt, bekvämt och praktiskt alternativ för breda grupper. Inte minst gäller det ungdomar och studenter. Det behövs fler hyresrätter i Sverige – inte färre. Vi slår vakt om hyresgästernas rättigheter och säger nej till marknadshyror.

35

40

5	<p>Sveriges många miljonprogramsområden är i behov av upprustning. Det gäller inte bara bostäderna utan områdena i sin helhet. Vi vill se fler attraktiva stadsdelar. Det är en central utmaning för bostadspolitiken, och en strategisk möjlighet till utveckling och förnyelse – en möjlighet som nu måste tas tillvara.</p> <p>Vid all nybyggnad och ombyggnad vill vi se tydliga krav på energieffektivisering. Boende ska kunna påverka sin egen förbrukning av el och värme och det ska avspeglats på hyran om man bor i hyresrätt.</p> <p>Vi socialdemokrater vill bryta den tilltagande boendesegregationen och föra en bostadspolitik som bidrar till en hållbar utveckling – ekonomiskt, socialt och ekologiskt. Vi är övertygade om att det också är vägen mot ett Sverige som utvecklas starkare i solidaritet och sammanhållning.</p>
10	
15	<p>Därför prioriterar vi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Få fart på bostadsbyggandet.</i> Det behöver bli fart på bostadsbyggandet i Sverige. Bostadsbristen måste minska. Staten har tillsammans med kommunerna ansvaret och bör ta initiativ. Vi vill se investeringsstöd för att få fler hyresrätter till rimliga kostnader.
20	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Ansvar för bostadsförsörjningen.</i> Vi vill skärpa lagen om bostadsförsörjning så att kommunerna får ett tydligare ansvar för att öka tillgången till bostäder. Alla kommuner ska vara skyldiga att ha en officiell bostadsförmedling eller i andra former erbjuda motsvarande service.
25	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Miljardprogram för miljonprogramsområden.</i> Vi vill ta initiativ till ett handslag mellan stat, näringsliv, kommuner och aktörerna på bostadsmarknaden för att genomföra ett miljardprogram för miljonprogramsområdena. Den nödvändiga upprustningen av den fysiska miljön måste komma igång och kombineras med offentliga och kommersiella investeringar som ger en attraktiv och trygg miljö. Det skapar samtidigt jobb. Renovering, klimatanpassning och förnyelse av miljonprogrammen kan tidigareläggas genom riktade investeringar. De boendes inflytande är viktigt och ska tas tillvara som en resurs i arbetet.
30	
35	
40	
45	

4.2 Ett Sverige i sammanhållning

4.2.1 Orättvisor och klyftor är inte lösningen

”Hur många som är i behov av socialbidrag är ett tydligt mått på hur samhället förmår bryta arbetslöshet, fattigdom, missbruk och utanförskap.

5

Sverige tillhör den grupp av länder som har lägst andel hushåll med svag ekonomi ... Sedan 1994 har antalet hushåll med socialbidrag minskat med cirka 40 procent.”

Politiska riktlinjer, antagna vid socialdemokraternas partikongress 2005

10

Vi socialdemokrater accepterar inte att Sverige slits isär av ökade klyftor. Vi är övertygade om att det är trygga människor som vågar, som söker utveckling och personliga utmaningar, som startar företag, byter jobb, flyttar, gör investeringar eller skaffar barn. Vi vet att trygghet är frihetens bästa grund. Trygghet förutsätter en rättvis välfärd, där alla behandlas likvärdigt, alla är med och bidrar efter sin förmåga, och ingen lämnas utanför. I ett sådant samhälle känner människor solidaritet och hjälper varandra att sträcka sig lite längre, våga lite till. Där växer människor i gemenskap och samarbete. Så skapas en stark tillväxt, jobb och utveckling.

15

Det är svårt att bekämpa ekonomiska klyftor. Också under den senaste socialdemokratiska regeringsperioden 1995-2005 drog höginkomsttagarnas inkomster ifrån, samtidigt som ungdomar och ensamstående föräldrar halkade efter. Men socialbidragstagandet minskade.

20

Sedan den borgerliga valsegern 2006 har utvecklingen förvärrats drastiskt. De ekonomiska och sociala klyftorna ökar kraftigt i Sverige. Den borgerliga regeringen vann valet 2006 på sifferexercis kring och löften om att bryta utanförskapet. Ändå växer det kraftigt. Det går att bryta, men kräver att vi ser till den enskildes förmåga, livssituation och förutsättningar.

25

Den borgerliga regeringen har prioriterat stora skattesänkningar framför investeringar i jobb och välfärd. Människor med låga inkomster, som arbetssökande, sjukskrivna och pensionärer, har inte fått del av skattesänkningarna. Istället har de tvingats betala dem med kraftigt försämrade trygghetsförsäkringar. Idag slår den borgerliga politiken också tillbaka: Sverige halkar efter, arbetslösheten ökar kraftigt och ett kvalitetsras pågår i välfärden.

30

Sverige har fått en ny stor grupp som står utanför trygghetssystemen – de försäkringslösa. Många av dem är kvinnor. År 2010 riskerar 50 000 människor att kastas ut ur sjukförsäkringen. Över en halv miljon människor har redan trängts ut ur arbetslöshetsförsäkringen. Den har gjorts för dyr. Arbetsmarknadspolitikerna har gått från aktivitet till passivitet. Sverige har inte längre fungerande trygghets- och omställningsförsäkringar.

35

Arbetslinjen har brutits. Istället för att få hjälp till utbildning eller jobb hänvisas allt fler enskilda och familjer direkt till socialförvaltningarna för att söka försörjningsstöd. I en stor majoritet av landets kommuner skenar kostnaderna för försörjningsstödet, och tär på de resurser som annars skulle ha gått till välfärdens verksamheter. Samtidigt är välfärden det sammanhållande kittet i vårt samhälle.

40

45

Välfärden, med sjukvården, omsorgen, skolan och äldreomsorgen, är det mest effektiva medel vi har för att utjämna skillnader och fördela trygghet och möjligheter rättvist.

5 Klyftor och arbetslöshet sprider rädsla, och rädsla är en dålig drivkraft för utveckling – både hos individen och samhället. I utslagningens spår följer vanmakt, missbruk och personliga tragedier. När klyftorna blir för stora skapas konflikter, våld och brottslighet – och det slår tillbaka mot oss alla.

10 Sverige riskerar nu att gå in i 2010-talet med massarbetslöshet och ökad utslagning. Mot den dystra verklighetsbakgrunden måste vi socialdemokrater också forma en aktiv socialpolitik för att minska fattigdom, missbruk och hemlöshet.

15 Hur bra välfärdspolitiken än är så kommer det att hända att människor hamnar i missbruk, hemlöshet eller djupa personliga problem. Ska alla, även den mest utsatta, ha förutsättningar att komma vidare till arbete och egen försörjning så måste samhället också ha specifika och individuella stöd, och ett finmaskigt socialt skyddsnät.

20 Vi socialdemokrater accepterar inte den människosyn och samhällssyn som vägleder den borgerliga regeringen och som gör att Sverige slits isär. Ingen människa är så svag att hon inte kan bidra, och ingen människa är så stark att hon aldrig behöver andras stöd. Människovärdet är lika, vad vi än råkar ut för i livet.

25 Vi vill återupprätta sammanhållningen i vårt land. Välfärdslandet Sverige ska inkludera alla. Därför kommer vi att prioritera:

• *Minska socialbidragsbehovet.* Vi vet att det går att minska socialbidragsbehovet. Till detta syftar flera av våra förslag för en starkare arbetslinje – en kompetensförmedling, Kraftsam till stöd för personer med komplexa problem, bättre rehabilitering för sjuka, investeringar i lönebidragsanställningar, en utvidgad alternativ arbetsmarknad för människor som trots utbildning och praktik inte får arbete. Så kan vi också vända den oroväckande ökningen av antalet fattiga barn. Vi socialdemokrater kommer, liksom tidigare i regeringsställning, att arbeta mot ett tydligt mål för att minska socialbidragsbehovet.

35 • *Ingen ska vara hemlös.* Ingen ska behöva vara hemlös i Sverige. Kommunerna ska upprätta konkreta program för hemlösa och erbjuda exempelvis tröskelboende där man successivt slussas in till eget boende. Alla hemlösa behöver få ett personligt ombud som stöd i kontakter med socialtjänst, sjukvård, myndigheter och hyresvärdar. Vi vill stödja de många frivilligorganisationer som gör ett ovärderligt arbete för hemlösa och missbrukare.

40 • *Bättre hjälp ut ur missbruk.* Ett aktivt förebyggande arbete och insatser för att stödja individen är centralt för att motverka missbruk. När en person är motiverad att bryta sitt missbruk måste vård ges omedelbart – annars försits chansen. För varje missbrukare behöver en individuell vårdplan upprättas för sysselsättning, bostad, vård och ett nya sociala nätverk. Missbruk ska inte uteslutas från behandling av psykisk problematik. Missbrukare som inte lyckas nå

45

drogfrihet har rätt till ett värdigt och så långt möjligt sjukdomsfritt liv. Därför är åtgärder som sprutbytesprogram och metadonbehandling viktiga.

4.2.2 Kamp mot brott och brottens orsaker

<i>"Många som jag träffar skuldbelägger sig själva och drar sig för att anmäla. 'Om jag inte varit gay, om jag inte hållit min partner i handen, om jag inte haft de här kläderna eller de här kläderna så skulle det aldrig ha hänt' ... Tänk dig ett heteropar som blivit misshandlat och tänker: 'Om jag bara inte hållit min tjej i handen'. Det händer inte."</i>	5
Facundo Unia, intervjuad i Expressen, 29 juli 2009.	10

Den socialdemokratiska visionen om att alla människor ska kunna leva i frihet, rättvisa och jämlikhet kränks och utmanas dagligen av brottslighet. Vi vill att alla människor ska kunna känna sig trygga i vardagen och slippa känna rädsla för att utsättas för brott.

Vårt öppna samhälle bygger på demokratiska värderingar om lika människovärde och ömsesidig respekt. Brottslighet kränker rättigheter till liv och egendom, hotar öppenheten och undergräver tilliten mellan människor och gentemot samhället. Därför kan brott aldrig accepteras.

Den som råkar ut för ett inbrott, en stöld, en grov kränkning eller fysiskt våld måste kunna lita på att samhället bryr sig om det lidande, den ilska och vanmakt som det innebär att bli brottsoffer. Snabbt stöd och möjligheter till upprättelse är avgörande.

Den som genomfört brottet måste snabbt nås av en reaktion. Det är särskilt viktigt när det handlar om unga människor. Nästan all brottslighet börjar i ungdomsåren. Det är då flest personer begår brott. För en liten grupp är detta inledningen till långvarig och allvarlig kriminalitet. Det är vår övertygelse att fler av dessa ungdomar kan fångas upp. Den egna familjens möjligheter att agera har naturligtvis en avgörande betydelse. Men det ställer också höga krav på lokalsamhället. Enskilda, folkrörelser, skola, näringsliv, socialtjänst och polis behövs – ju fler som är engagerade desto bättre. Det krävs insatser mot missbruk, åtgärder inom skola och socialtjänst och insatser inom bostads- och arbetsmarknadspolitikens område. En satsning på att förebygga brott är framförallt en satsning på ett starkt välfärdssamhälle.

Vanmakt och vrede är rekryteringsgrund för den organiserade brottsligheten och de antidemokratiska krafterna. I storstädernas förorter och i andra socialt utsatta områden växer fattigdom, arbetslöshet, segregation och utanförskap. Ökade klyftor och bristande integration skapar en känsla av utanförskap som ibland leder till kriminalitet. Den känslan är ingen ursäkt för att begå brott. Varje människa har ett personligt ansvar för sina handlingar. Men det råder ingen tvekan om att nästan all brottslighet i Sverige har en sådan bakgrund. Därför är de viktigaste övergripande åtgärderna för att minska kriminaliteten att bryta arbetslöshet, utslagning och ekonomiska klyftor.

Hatbrotten ökar i Sverige. Hot, våld och trakasserier med främlingsfientlig

bakgrund dominerar, följt av brott mot homo-, bi- och transpersoner. Svensk hetslagstiftning omfattar inte hot och kränkningar på grund av könsidentitet och skyddar därför inte transpersoner. Det vill vi ändra på.

5 Det är ingen slump att hatbrotten ökar samtidigt som antidemokratiska krafter och politiska partier med främlingsfientliga budskap samlar ökat stöd. Detta är inte bara ett hot mot enskilda individers liv och frihet, utan mot hela grunden för det samhälle vi socialdemokrater vill leva i – ett samhälle präglad av demokratiska värderingar och alla människors lika värde och rättigheter. Som den motkraft vi vill vara mot de antidemokratiska krafterna förbinder vi oss att aldrig samarbeta med främlingsfientliga partier i några politiska sammanhang.

10 Brottsligheten både internationaliseras och förgrovas. Organiserad brottslighet växer fram i Sverige – ibland, men inte alltid, med internationella kopplingar. Kriminella ligor tjänar pengar på att smuggla narkotika, men också människor, över gränserna. Svarta pengar flyttas mellan banker och företag i olika länder för att tvättas vita. Utpressning och hot mot restaurang- och butiksägare, men också mot vittnen eller personal inom rättsväsendet blir allt vanligare. Uppgifter i den undre världen med vapen eller sprängmedel har blivit vanligare. Rån mot banker och värdetransporter blir våldsammare.

15 Grunden för rättssäkerheten får inte hotas. Rättsväsendet måste ha de resurser och verktyg som krävs för att bekämpa den grova organiserade brottsligheten och den ekonomiska brottsligheten. Vi vill effektivisera rättsväsendet så att det svarar mot kraven på ett modernt arbetssätt och den tekniska utveckling som skett. Idag består polisen av 21 länspolismyndigheter. Resurserna varierar mellan myndigheterna och specialistkompetens är idag bunden till de större myndigheterna. Men brottsligheten är inte bunden av länsgränser. Det är dags att polisen blir en myndighet, så att förbättringar kan ske av styrning, resursfördelning och administration. Även det demokratiska inflytandet ska stärkas.

20 Det internationella samarbetet mellan länders rättsväsenden måste fortsätta öka. Globaliseringen och den tekniska utvecklingen öppnar nya möjligheter för alla – för enskilda, för rättsväsendet och för kriminella. Den nya tekniken framförallt på IT-området har också inneburit att enskilda känner oro för sin integritet och utsatthet. Samhällets och rättsväsendets effektivitet och möjlighet att skydda ställs i debatten mot individens rätt att inte behöva utsättas för integritetsintrång. Samtidigt har utvecklingen med terroristdåd och internationell organiserad brottslighet skapat ett starkt tryck på det demokratiska samhället att bättre skydda medborgarna. Detta är en svår avvägning som vi måste göra tillsammans och som kräver en fortsatt öppen debatt.

30 Det finns idag forskningsstöd för att det går att identifiera barn som riskerar att hamna i kriminalitet längre fram i livet. Det finns tydliga riskfaktorer som svåra beteendestörningar och otrygga uppväxtvillkor. Vi får inte vara så oroliga för utpekande att vi inte vågar identifiera problem. Då går många barn, ungdomar och deras föräldrar miste om insatser som skulle kunna mildra eller avhjälpa problemen. Vår utgångspunkt måste i alla lägen vara att hjälpa och stödja de barn och unga som har problem eller far illa, framför allt för det enskilda barnets skull.

35 När någon som begått ett brott har avtjänat sitt straff måste det vara möjligt

att lämna den brottsliga banan, och ta plats i samhället igen – utan att diskrimineras. En av kriminalvårdens viktigaste uppgifter är att minska återfallsfrekvensen. Utgångsläget ska vara bättre när de intagna lämnar fängelset eller frivården, än när de kom dit. För att det målet ska kunna nås krävs resurser för behandling och vård, inte minst missbruksvård. Det är också viktigt att det finns drivkrafter för intagna att sköta sig. Fler halvvägshus och en utvecklad fotboja kan ge en bättre övergång från livet på anstalt till samhället.

5

Vi socialdemokrater vill prioritera följande för ett tryggare Sverige:

- *Skydd och upprättelse för brottsoffer.* Barnahus ska finnas tillgängliga i varje län.

10

Det ska finnas mottagningar för våldtagna på akutsjukhusen där rätt undersökning och provtagning görs, och tillgång till målsägandebiträde redan under förundersökning. För att förebygga våld och övergrepp är det viktigt att bygga upp samtalsmottagningar för män som på sikt ska finnas tillgängliga i hela landet.

15

- *Trygghet i vardagen.* Det är lokalt som man bäst känner till problemen och kan finna lösningar. Lokala brottsförebyggande råd ska finnas i alla kommuner. Med ett brottsförebyggande tänkande i stads- och samhällsplaneringen kan brottslighet byggas bort. Varje kommun ska ha skyldighet att upprätta och genomföra handlingsplaner för familjer och barn med extra behov så fort problem har identifierats. Vi vill lagstadga om samverkansavtal mellan barnomsorg, skola, socialtjänst, polis, sjukvård och föreningsliv utifrån livssituation och i samförstånd med den som sökt hjälp. Varje skola ska ha en kontaktpolis.

20

25

- *Ett svenskt "FBI".* Polisen har inte en struktur och rollfördelning som möjliggör effektiva insatser mot den grova organiserade kriminaliteten. Vi vill att en nationell resurs med tydlig operativ förmåga både för underrättelse- och utredningsverksamhet och yttre polisiär övervakning ska skapas. En särskild enhet med 200-300 poliser ska verka under Rikskriminalpolisen och utgöra en spets i kampen mot den grova organiserade brottsligheten.

30

4.2.3 Tillsammans – i Sverige

"I dessa tivilens dagar, dessa dagar av klimatförändringar, finanskris och massarbetslöshet: det finns alltid hopp, alltid möjlighet till förändring. Och det är vi som kan göra det: tillsammans kan vi ge framtiden en chans."

35

Rikard Wolff, första maj i Uppsala 2009.

Svensk utveckling är summan av allt det arbete vi tillsammans utför, av tillväxt och sysselsättning i alla delar av landet. Vi socialdemokrater vill utjämna de klyftor som driver in kilar i sammanhållningen i Sverige, och som hindrar både enskilda människors och regioners utvecklingskraft.

40

I hela världen fortsätter urbaniseringen. Sedan vändpunkten kom år 2007 är städernas invånarantal större än landsbygdens. Sverige är inget undantag. De senaste tio åren har urbaniseringen i Sverige varit dramatisk. Våra storstäder kommer att

45

fortsätta växa, med människor från andra svenska regioner och från andra länder. Det är bra. Sverige behöver en större befolkning, mer arbetskraft och storstäder som växer och skapar tillväxt. Urbaniseringens positiva bidrag är en styrka och en möjlighet att också möta dess utmaningar.

5

Storstädernas stora styrka är mångfalden och den ekonomiska dynamiken. Här lever människor med väldigt olika bakgrund tillsammans och man har som individ större möjligheter till unika livsval – utbudet är större, liksom öppenheten för de olika värderingar som styr livsvalen. Valfriheten är stor – på arbetsmarknaden, i möjligheter till utbildning, välfärd, socialt liv och kultur. Vi vill utveckla den valfriheten, men också slå vakt om människors trygghet i storstaden.

10

Befolkningstäthet skapar miljöproblem, men framför allt unika möjligheter att bygga ett hållbart samhälle som vi måste ta tillvara. I storstaden är det möjligt att ersätta bilåkande med kollektivtrafik, att effektivt återvinna sopor och sprida hållbar fjärrvärme till de flesta hushåll.

15

Storstädernas svåraste utmaning är den ökande ekonomiska segregationen. Tilltagande boendesegregation och en alltmer ojämlig tillgång till välfärden måste brytas. Fler kommuner behöver dela på ansvaret för flyktinginvandringen. Det är naturligt att människor söker sig till kommuner där de har släktingar, vänner eller andra landsmän. Men för populära kommuner med hög andel inflyttare blir trycket hårt att klara bostäder, snabb inslussning i jobb för de vuxna och kvalitativ utbildning för barnen.

20

På orter som istället har stor utflyttning kämpar man för att kunna hålla en service och välfärd av kvalitet. Statsbidragen till kommuner och landsting ska tillsammans med skatteutjämningen möjliggöra jämlik välfärd i hela landet.

25

Vi socialdemokrater vill att hela landet ska leva. Vår regionalpolitik syftar till att lyfta utvecklingen i alla regioner. Oavsett var människor väljer att bo ska villkoren för arbete och företagande, utbildning, grundläggande samhällsservice och välfärd vara likvärdiga. Vi vill ta tillvara den kraft som finns i olika delar av Sverige – framtidsmöjligheterna inom basindustrin som är en viktig investerare och sysselsättare i skogslänen, likaväl som inom tjänstesektorn och de näringar som växer starkast i storstäderna. Regionernas olika förutsättningar ska avspeglas i politiken för jobb, tillväxt och företagande.

30

Säkra, tillförlitliga och effektiva transporter ska fungera året runt, i hela landet. Det är viktigt för enskilda människors frihet och arbetsmöjligheter, och avgörande för företagens konkurrenskraft, möjligheter att finna rätt arbetskraft och ta nya marknadsandelar. Visionära infrastrukturinvesteringar i järnvägar, vägar, kustsjöfart, hamnar, bredband och annan IT-infrastruktur bidrar till att påskynda utvecklingen mot en hållbar tillväxt. Genom att knyta olika regioner till varandra kan vi skapa nya strategiska möjligheter för utveckling.

35

Arbetspendlingen ökar. Det har tillsammans med sjukvårdens behov av stora patientunderlag lett till att det bildas allt större regioner i Sverige. Stora regioner underlättar samordningen inom olika myndigheter, men inte mellan dem och gentemot staten. En medborgare kan leva i flera regioner samtidigt - en region hos arbetsförmedlingen och en annan hos skatteverket. Sjukvården är indelad i landsting; tre mycket stora storstadslandsting med ungefär hälften av befolkningen – och

40

45

hela sjutton betydligt mindre landsting för den andra hälften. Större, men också mer enhetliga regioner behöver växa fram i nära dialog med alla berörda. För att alla medborgare ska kunna erbjudas en vård av hög kvalitet, på lika villkor, oberoende av bostadsort krävs mer av nationell samordning, rikssjukvård och strukturerad samverkan. Vi vill se väl fungerande regioner som svarar mot medborgarnas krav på välfärd och delaktighet, och deras förväntningar på arbetslivet. Medborgarnas inflytande och insyn måste säkras. Den statliga myndighetsstrukturen behöver anpassas till regionernas utformning. Vi socialdemokrater vill driva på moderniseringen och regionaliseringen av Sverige.

5

10

Vårt mål om likvärdiga villkor i hela landet kräver att socialdemokrater i regeringsställning tillsammans med regionala och kommunala aktörer gör tydliga prioriteringar:

- *Dynamiska och hållbara storstäder.* Storstäderna är tillväxtmotorer för landets utveckling. Vi ska ta tillvara förutsättningarna för konkurrenskraftiga kunskapskluster för globala marknader, och potentialen i den kunskapsintensiva tjänstesektorn och de kreativa näringarna i storstäderna. Förändringstakten på arbetsmarknaden är snabb och ställer krav på en utbildnings- och arbetsmarknadspolitik som är snabbfotad och inriktad på sektorer som växer i städerna. Välfärds- och familjepolitiken måste passa människor i en storstad som håller öppet dygnet runt. Bostadsmarknaden måste vara rörlig och erbjuda en rad olika alternativa boendeformer. Bostadsbristen ska byggas bort. Slitna bostadsområden ska byggas om. Infrastrukturen i städerna ska byggas ut och bättre knyta ihop stadsdelar och bostadsområden.

15

20

25

- *Regionalpolitik för jobb och välfärd på lika villkor.* För att fler ska kunna ta de jobb som växer fram i olika regioner krävs investeringar i högskola och livslångt lärande, och att omfattning och inriktning på gymnasie- och yrkesutbildningarna är relevant. Omvänt skapar breda utbildningsmöjligheter med valfrihet för individen förutsättningar för ett starkt lokalt och regionalt näringsliv. God samverkan mellan fack, arbetsgivare, utbildningsanordnare och arbetsförmedlingen i varje region är en förutsättning för detta. Investeringar i infrastruktur är avgörande för utveckling och sysselsättning i hela landet.

30

- *Gemensamt ansvar för Sveriges nya invånare.* Ansvarsfördelningen för flyktingmottagandet är extremt skev och leder till stora påfrestningar på boende och välfärd i storstäderna. Det är inte hållbart att de kommuner som har lägre genomsnittlig inkomstnivå och höga kostnader fortsätter att ta emot den absoluta merparten av alla flyktingar som kommer till Sverige. Lagen om eget boende fungerar inte och ett nytt system måste skapas.

35

40

45

4.2.4 Barnen är framtiden

5

”Med barnkonventionen har världen fått upp ögonen för att barn inte bara är vuxna på tillväxt, utan samhällsmedborgare med all rätt att ställa krav och bli behandlade med respekt. Vad vi med barnkonventionen säger är att vi vill ge alla barn möjligheten att växa upp i en anda av fred, värdighet, tolerans, frihet, jämlikhet och solidaritet. Det är inget annat än den värld de allra flesta av oss önskar leva i. Det är en dröm om en bättre värld – en vacker framtidsvision. Vårt uppdrag nu är att se till att det inte förblir just en dröm. Verkligheten visar med skrämmande tydlighet hur långt vi har kvar.”

10

Göran Persson, jubileumskonferensen Barnkonventionen 10 år, 1999

15

Många barn växer upp i familjer där resurser, sociala nätverk, språksäkerhet och många valmöjligheter är obestridda. För oss socialdemokrater är det självklart att samhället har ett ansvar för att ge möjligheter också till de barn som föds till sämre villkor. FN:s barnkonvention gäller och måste avspeglas i politiken på alla områden.

Det måste också vara så att vi i tider av ekonomisk kris och nedgång tar ett gemensamt ansvar för att skydda dessa vårt samhälles minsta mot krisens effekter. Så borde ske också idag.

20

Istället driver arbetslöshet och utslagning allt fler barn över fattigdomsgränsen. Barnfattigdomen har ökat i Sverige från åtta procent 2006 till tolv procent 2009. För barn till ensamstående är ökningen än mer markant: från femton till tjugosju procent. Detta är helt oacceptabelt. Målet måste vara att inga barn ska behöva växa upp fattiga i ett välfärdssamhälle.

25

Det förekommer också att barn luras till skuldsättning eller att föräldrar skuldsätter sina barn. Barn ska inte kunna skuldsättas.

30

Trots försämringar är Sverige ett av världens mest barnvänliga länder. En generös och flexibel föräldraförsäkring, en professionell förskola tillsammans med väl utbyggd och kostnadsfri mödra- och barnhälsovård och generella barnbidrag lika för alla har varit bra för barnen. Det har också gett båda föräldrarna möjlighet att kombinera arbete med tid för barnen. Och det har bidragit till att Sverige ligger i topp när det gäller såväl barns hälsa, barnafödande som kvinnlig förvärvsfrekvens. Detta är resultatet av medvetet politiskt arbete, men inget vi kan ta för givet. Vi måste försvara vunna segrar, och samtidigt utveckla familjepolitiken för framtiden – och för verkligheten sådan den ser ut.

35

Många föräldrars vardag präglas av den ständiga kampen mot tiden. Man ska helst prestera på jobbet, vara vältränad, socialt framgångsrik, ständigt uppdaterad och ha fint hemma – och samtidigt vara en närvarande och trygg förälder. Inte sällan kolliderar stress och övertid på jobbet, eller bara arbetstiderna i sig, med dagishämtning, läxläsning, matlagning, föräldramöten eller fotbollsträning. Det behöver bli lättare för den moderna familjen att få livet att gå ihop och tiden att räcka till.

40

Barnfamiljer är dessutom väldigt olika, nu mer än någonsin. Mer än var femte barn växer upp i en annan familjekonstellation än den med sina biologiska föräldrar. Sverige är fullt av bonusbarn, varannanveckaspappor, regnbågsfamiljer, ensamstående föräldrar och barn med syskon i andra familjer.

45

Det kräver att en del regler ses över och moderniseras. När förskolan stänger klockan sex på kvällen förväntas en förälder som arbetar kvällstid ha en partner hemma som kan ta hand om barnen, men så är det inte alltid. Barnomsorgsavgiften fastställs efter hushållets inkomst, men många föräldrar som flyttar ihop med nya partner skaffar inte gemensam ekonomi. Ensamstående föräldrar är inte sämre föräldrar – ändå har de inte rätt till insemination. När det finns fler än två föräldrar bör man kunna få överlåta dagar med föräldrapenning. Även möjligheten till fler än två vårdnadshavare är en fråga som bör undersökas närmare.

5

Idag förs en konservativ familjepolitik i Sverige och den kommer att leda oss bakåt. Vi vill avskaffa både vårdnadsbidraget och barnomsorgspengen, och utveckla familjepolitiken så att den möter behoven hos dagens och framtidens familjer. Den borgerliga regeringen har valt att försämra den tillfälliga föräldrapenningen för föräldrar som är hemma för att ta hand om sina sjuka barn. Det innebär att det är rationellt för den som tjänar mest att fortsätta jobba, medan den som tjänar mindre är hemma med barnet. Så cementeras gamla könsroller, och så försvåras för de föräldrar som vill dela ansvaret för barnen.

10

15

Vi vill gå en annan väg och prioritera:

- *Modernisera föräldraförsäkringen.* All forskning visar att en tidig anknytning även till pappan ökar chanserna för ett mer jämställt ansvar för barnet länge fram, något som hela familjen har glädje av. Därför bör båda föräldrarna ha möjlighet vara hemma tillsammans med barnet den första månaden. Vi vill höja taket i den tillfälliga föräldrapenningen. Det måste finnas en särskild föräldrapenning för ensamstående föräldrar som blir sjuka och inte kan ta hand om sitt barn. De måste kunna ta hjälp av någon utanför familjen som kan vårda barnet. Föräldraförsäkringen behöver ses över för att möta den nya verklighet som ett flertal nya familjekonstellationer innebär. Alla barn, oavsett hur familjen ser ut, vinner på att föräldrar och andra närstående har möjlighet till tid med dem.

20

25

30

- *Gör barnomsorgen mer tillgänglig.* Eftersom alla familjer inte består av två föräldrar som arbetar dagtid på vardagar är det viktigt att kommunerna ger möjlighet till en trygg och fungerande barnomsorg, även när föräldrars arbetstider är förlagda till sena kvällar, helger eller nätter. Ett alltmer föränderligt arbetsliv måste möta de behov som föräldrar har för att få ihop vardagen med arbete och barn.

35

- *Barn ska inte kunna skuldsättas.* Enligt FN:s barnkonvention är det föräldrarna som har det fulla ansvaret för barnen, även barnens ekonomiska situation. Men allt fler barn och unga får betalningsanmärkningar. SMS-lån och andra snabba lån ska inte ges utan rimlig prövning. Konsumentkreditlagen ska moderniseras. Det är heller inte ovanligt att föräldrar för över skulder på sina barn. Det behövs ett lagrum som omöjliggör att barn skuldsätts och innebär att en vuxen alltid är ansvarig för barnens skulder.

40

45

Agera för förändring

5.1 Kultur i brytningstid

5.1.1 Kultur – kraft att förändra och skapa nytt

”Kulturpolitik bottenar i frågan om vilket framtida samhälle det är vi vill ha. Vi socialdemokrater tror på det öppna, demokratiska, kreativa, nyfikna, jämlika, dynamiska och framtidsinriktade samhället. Därför vill vi också ha en stark kulturpolitik som skapar förutsättningar för ett sprudlande kulturliv och många människors delaktighet.”

5

Socialdemokraternas kulturrådslag rapport, 2009

10

Aldrig har så många tagit aktivt del av kultur i Sverige som i vår tid. Aldrig förr har så många lyssnat så mycket på musik, sett så mycket film, teater eller opera som nu.

Det hänger samman med globaliseringen, den fantastiska utvecklingen av nya medier och ny teknik, och fri entré – så länge den reformen fick gälla. Kulturen ökar i betydelse, och det är fundamentalt för vår demokrati. Kulturen i dess många former och uttryck ökar vår förståelse för varandra, förmågan till kritisk granskning och omprövning, den inspirerar till nya tankar och lösningar – och gör livet mer meningsfullt.

15

Vi upplever en brytningstid där dramatiska globala kriser ställer gamla etablerade sanningar och värden på ända. Världen efter kriserna kommer att vara förändrad. Kulturen är viktigare än någonsin för att ge oss nya perspektiv, inspiration, vägledning och inte minst värderingar.

20

Vi socialdemokrater vill att Sverige ska vara en kulturnation i världsklass. Det kräver att vi vårdar vårt gemensamma kulturarv. Globalisering får inte innebära standardisering. Det egna arvet behövs som bas för mötet med det utifrån kommande. Så länge arvet inte förhålls ger det perspektiv på det nya, men också på vår egen verklighetsbild och historia.

25

Debatten om våra nationalscener och museer får inte fastna i frågan om husen de ryms i. Det viktiga är att öppna upp och utveckla verksamheten. De nationella museerna och scenerna ska arbeta för att göra sina samlingar och föreställningar tillgängliga i hela landet. De samlingar som inte visas ska erbjudas andra som kan öppna dem för allmänheten. Vi är beredda att stödja ett modernt Nationalmuseum i linje med framtidens krav på Sveriges viktigaste museum. Vi vill se ett Nationalmuseum som både kan delta i internationellt samarbete om spännande utställningar och vara en nationell samlingsplats för vårt eget kulturarv. En lösning krävs för att bevara och tillgängliggöra svensk design. Sverige behöver också säkra möjligheten till ett Nobelmuseum i Sverige.

30

35

Vi socialdemokrater vill ha en offensiv kulturpolitik som kan bidra till en ny framtidstro. De kulturpolitiska målen från 1974 uttrycker tydligt vår kultursyn och kan fortsatt tjäna som mål. Men förnyelse behövs i tillämpningen av målen. Vi måste ställa oss frågan vad målet om att kulturen ska spridas och göras tillgänglig för alla kräver av oss idag, när man kan se opera direkt från Metropolitan i New York på Folkets Hus i hela landet. Eller när barn och ungdomar lär sig spela gitarr framför datorn, och kan klicka igång lärarens instruktion för ackordet precis så många gånger som behövs.

40

45

5	<p>Internationaliseringen och teknikutvecklingen innebär fantastiska möjligheter för alla som vill delta, utöva och ta del av kultur. Vi vill utforma kulturpolitiken så att den tar nya möjligheter tillvara, och samtidigt kompletterar där förutsättningarna och resurserna är små och motkrafter behövs. Det är bra att så mycket kultur kan spridas på marknadens villkor. Men bara offentliga medel kan ge den långsiktighet och trygghet som kreativitet och kvalitet kräver. Kulturpolitikens uppgift är att stimulera samhällets kulturliv så att det är levande, mångfacetterat, fritt, obundet och tillgängligt.</p>
10	<p>En enskild konstnär kan självklart vara en framgångsrik entreprenör parallellt med ett framgångsrikt konstnärskap. Vad som är viktigt är att samhället förmår stötta konstnärer att utvecklas, oavsett om deras uttrycksformer är kommersiellt gångbara eller inte. Det finns också goda exempel på samarbete mellan kulturliv och företag som varit till fördel för båda parter utan att det ruckats på den konstnärliga integriteten. Kultursponsring kan ge välbehövliga tillskott, men kommer aldrig vara en fråga om mer än marginella resurser. Vi skulle välkomna ett större kulturintresse från näringslivet.</p>
15	<p>Staten ska stimulera nya spännande kulturyttringar av hög kvalitet och medverka till deras möjligheter till utveckling. Vi vill verka för ett kulturklimat som ger goda förutsättningar för bildkonst och scenkonst att utvecklas.</p>
20	<p>Internationella möten vitaliserar svenskt kulturliv och ger inblick i vad som pågår på kulturområdet i andra länder. Det internationella utbytet är stort inom musik, film, konst och litteratur, men på andra områden begränsas utbytet kraftigt av kostnadsskäl. Det är till exempel dyrt att resa med en hel teaterensemble. Vi vill stödja internationellt kulturellt utbyte – både möjligheterna för svensk kultur att möta ny publik i andra länder och för svensk publik att ta del av andra länders framstående och nyskapande kultur.</p>
25	<p>På allt fler områden och i allt fler branscher uppstår behov av konstnärligt utbildade medarbetare. Jobb- och företagsmöjligheter inom verksamheter som design, mode, nya medier, besöks- och upplevelsenäring, reklam och kommunikation växer. Det är bra för de många unga som väljer kreativa utbildningsinriktningar. Här måste socialdemokratisk närings-, arbetsmarknads- och kulturpolitik mötas för att ta tillvara möjligheter till jobb, tillväxt och attraktionskraft för Sverige som land.</p>
30	<p>Kunskap och bildning är en väg till personlig frigörelse och utveckling. Studieförbund, folkhögskolor och folkrörelsernas folkbildningsarbete är viktiga bryggor både till kultur och högre utbildning. De erbjuder möjligheter att växa med bildning, och ge uttryck för nyfikenhet och kreativitet. Folkrörelsearbetets inbjuder till delaktighet och praktiskt, vardagligt demokratiarbete av stort värde för vårt samhälle.</p>
35	
40	<p>Den närmaste mandatperioden vill vi socialdemokrater lyfta kulturpolitiken och investera i kreativitet för utveckling:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Stimulera kvaliteten i kulturlivet.</i> Internationellt kulturutbyte ska stimuleras. Ett utvecklande arbetsliv med möjligheter till återkommande kompetensutveckling måste också gälla på kulturarbetsmarknaden. Det ska finnas goda möjligheter till fördjupning på forskningsnivå på våra konstnärliga högskolor, och till
45	

kompetensutveckling och fortbildning även för kulturens verksamma. Ska vi kunna sörja för tillgång och utveckling av kultur av hög kvalitet i landet måste en stark arbetslöshetsförsäkring, en arbetslinje med både rätt och plikt, och möjligheten att leva på sin lön också gälla kulturens professionella. Tryggheten vid arbetslöshet måste förbättras. Vi vill låta fler kulturellt yrkesverksamma få	5
• <i>Vårda, sprid och använd kulturen.</i> Vi vill prioritera att öppna upp och utveckla verksamhet och pedagogik på institutionerna. Fri entré ska gälla på statliga museer och på sikt byggas ut regionalt. Alla ska ha tillgång till bibliotek och avgiftsfria boklån. Vi vill låta fler arkiv och samlingar digitaliseras och bli tillgängliga på Internet. Vi vill investera i så kallade ACCESS-jobb som gör samlingar och föremål tillgängliga för allmänheten. Det kulturarv som ska bevaras i evig tid måste vårdas och underhållas. Det bör göras i tider då annan efterfrågan är låg och konkurrensen om resurser är svag, med till exempel kulturarvs-ROT.	10
• <i>Alla barn har rätt till kultur.</i> Alla barn ska ha möjlighet att ta del av kulturlivet på sitt eget sätt, och själva få prova på konstnärlig verksamhet och många uttrycksformer. Barns rätt till kulturella upplevelser och eget skapande är ett krav i FN:s barnkonvention och det måste vara en självklarhet för ett rikt land som Sverige att leva upp till det. Inget barn ska stängas ute på grund av höga avgifter eller bristande tillgänglighet. Tack vare den kommunala musik- och kulturskolan finns bra och mindre dyra alternativ i hela Sverige, men skillnaderna i tillgänglighet och avgifter mellan kommunerna är stora. Det vill vi socialdemokrater arbeta för att förändra. Vi vill också värna de estetiska ämnenas ställning i skolan. Det handlar i förlängningen också om nya generationer engagerade medborgare i vår demokrati, om nya generationer professionella kulturverksamma och om deras framtida publik.	15
	20
	25
	30

5.1.2 Media, teknik och integritet i utveckling

<i>”Låt detta bli en ny startpunkt i svensk upphovsrättsdebatt där vi hjälps åt att sätta de viktiga värdena bakom upphovsrätten i fokus; förutsättningarna för professionellt kulturskapande och rätten att skörda frukterna av sitt eget arbete som musiker, filmskapare eller författare. Endast så kan vi minska den illegala konkurrensen och skapa en marknad för bättre nättjänster. Och endast så kan svenska musikälskare, filmentusiaster och bokslukare få riktig nytta av alla de fördelar som internet erbjuder samtidigt som nya generationer av svenska kreatörer får chansen att leva på sitt skapande.”</i>	35
37 musiker, artister, författare, regissörer m fl på DN debatt nov 2008	40

Med Internet kan vi stilla vår lust till information och ny kunskap när som helst. Kultur, underhållning, humor, musik, film, bild – allt finns på nätet, lätt att komma åt och ofta gratis. Via nätet har vi fått större möjligheter att göra avtryck	45
--	----

som individer – säga vad vi tycker och få det kommenterat, berätta vilka vi är.

5 Den snabba tekniska utvecklingen har inneburit en revolution för möjligheterna till kommunikation, bildning och kulturupplevelser – och därmed ett lyft för demokratin. Samtidigt underlättar samma tekniska revolution för krafter som har mindre goda syften, och det innebär nya risker. De måste övervinnas med öppet sinne, så att vi kan hitta sätt att skydda enskildas integritet utan att det positiva i utvecklingen och de nya möjligheterna stryps.

10 Svensk skola behöver arbeta strategiskt för att göra IT-tekniken till ett effektivt verktyg i skolarbetet. Skolan har funnit lösningar på de initiala problemen med att elever kopierade varandras skolarbeten via Internet – ett slags skolans upphovsrättsproblem. Nu blir Internet alltmer en tillgång i undervisningen. Men många ungdomar har dessvärre fått erfara andra baksidor av det elektroniska utbytet. Vi upprörs över den ökande mobbningen på nätet. Manipulerade eller äkta bildmaterial och privata uppgifter sprids lätt och snabbt, och det är omöjligt att få bort oönskade uppgifter från nätet.

15 IT- och telekommunikationstekniken växer samman. Stora mängder trafikdata i teletrafiken registreras. Bevakningskameror sätts upp för att öka säkerheten. Det skapas ständigt nya IT-tjänster både hos företag och myndigheter. Vi lämnar elektroniska spår efter oss, vare sig vi vill eller inte, både i vardagen och i arbetslivet – i Sverige och utanför våra gränser.

20 Internationaliseringen ökar behovet av samarbete mellan tull, militär och polis. I kampen mot den grova organiserade brottsligheten har rättsväsendet fått nya behövliga verktyg som buggning och preventiva tvångsmedel. Vid varje sådan lagstiftning är det viktigt att balansen mellan effektiv brottsbekämpning och integritetsingrepp är rätt avvägd.

25 Integritetsbrotten på nätet ökar och lagstiftning och opinionsbildning har inte hängtt med. De nya lagstiftningsåtgärder som genomförts på senare tid i Sverige, som FRA-lagen och Ipred, är på många punkter otillfredsställande. Svårigheterna att komma överens om telekompaketet i EU visar på samma svårigheter att hitta en riktig avvägning. Olika lagstiftning gäller nu i olika länder. För yngre generationer som sköter mycket av sitt privatliv på nätet känns detta hotfullt, och många känner missnöje över hur frågan om integritet och frihet på nätet sköts.

30 Samtidigt har många kulturarbetare uppfattat det som att de svikits i debatten om upphovsrätten. Vi socialdemokrater har en tydlig principiell hållning. Gratis tillgång till andras arbete kan inte vara en rättighet – lika lite på nätet som någon annanstans.

35 Vi tar starkt avstånd från dem som anser att det rent principiellt ska vara tillåtet att ladda ned upphovsrättsskyddat material utan att den som har skapat filmen, musiken eller boken får betalt. Illegal fildelning som sker i kommersiell skala skadar upphovsrättens grundprinciper och därför måste man komma till rätta med den. Vi står bakom upphovsrätten, men det är ingen kravlös hållning. Vi vill samtidigt se kulturens verksamma och deras branscher ta aktiv del i arbetet med att forma framtidens tekniska möjligheter att sprida och enkelt ta del av kultur.

40 Det behövs enklare och smidigare tekniska lösningar och program, standarder och betalningsmetoder för att människor ska kunna ta del av musik, film, spel och

45

annat på laglig väg. Det ska vara lättare att agera lagligt än olagligt, på nätet som i vardagen. Branscherna på kulturområdet, kulturarbetarna och deras organisationer behöver hjälpa till och stimulera den teknikutvecklingen. Det handlar om framtidens publik och om möjligheter för Sverige. Efterfrågan på nya lösningar för en ny tids kulturkonsumenter är samtidigt en näringspolitisk chans för Sverige. Det är inte en slump att tjänster som Skype och Spotify, dataspel och annan programutveckling sker i Sverige. Svenska positioner kan och ska behållas – och utvecklas.

5

Ny teknik förändrar också villkoren för traditionella media. Presstödet är avgörande för mångfalden på mediemarknaden och för demokratin. Därför står vi socialdemokrater upp för det. Samtidigt behöver vi fundera över om ett stöd som är så viktigt för att främja yttrandefriheten, nyhetsförmedlingen och det demokratiska samtalet bara ska fördelas till media som har pappersupplaga. Idag sker allt mer av det demokratiska samtalet och utbytet papperslöst. För framtiden vill vi utreda om det finns andra rättssäkra och trygga sätt att fördela denna typ av stöd för demokratin utveckling mer teknikneutralt.

10

15

I tider av allt starkare mediekoncentration har Public Service en viktig uppgift som garant för kvalitet och mångfald i media, och ett öppet demokratiskt samtal i samhället. För oss socialdemokrater är det också centralt att verka för en reklamfri, resursstark och bred Public Service. SR, SVT och UR ska ha en stabil och hållbar ekonomi för att kunna sända program av hög kvalitet, vilket innefattar populära idrotts- och kulturevenemang som finansieras via sponsring.

20

Vi socialdemokrater vill ta vara på en ny tids tekniska möjligheter på ett sätt som gagnar demokratin, men också den enskildes frihet och integritet. Därför vill vi:

- *Värna integriteten.* FRA-lagen tillkom för snabbt ochoreflekterat, och har allvarliga brister när det gäller grundläggande krav på rättssäkerhet, integritetsskydd och proportionalitet. Vi vill att en parlamentarisk utredning börjar om från början med frågan – i bättre dialog med medborgarna. Vi vill se en bättre balans i det regelverk som nu är på plats till skydd för upphovsrätten. Lagen måste följas upp av en oberoende granskare. Därför föreslår vi en Integritetsombudsman.

25

30

- *Ta sikte på framtiden.* Vi vill se fler, bättre och enklare lagliga alternativ för människor att lyssna på musik, se på film eller ta del av annan kultur och information med modern teknik. Därför måste krav riktas till kulturens branscher, kulturens verksamma och deras organisationer att framtidsinriktat utveckla enkla och smidiga lösningar som underlättar den fortsatta tekniska revolutionen så att den kan gagna både kulturens konsumenter och upphovsmän. Vi vill se en kommission som belyser frågor kopplade till den snabba teknikutvecklingen, som upphovsrätt, tillgänglighet på Internet, integritet och fildelning.

35

40

45

5.2 En rättvis värld är möjlig

5.2.1 Globalisera demokratin – demokratisera globaliseringen

"It always seems impossible until it's done"

Nelson Mandela

5

En rättvis värld är möjlig. Det är alla människors frigörelse, utveckling och rätten till arbete vår internationella politik syftar till. Vi vill utrota fattigdomen, skapa en säkrare värld, stärka demokratin och respekten för de mänskliga rättigheterna.

10

Globaliseringen fortsätter att öppna världen för Sverige och att öppna Sverige för världen. Det är en i grunden mycket positiv utveckling. Den snabba tekniska utvecklingen och tillgången på information, de globala marknaderna och handeln, rörligheten på arbetsmarknaden och det ökande resandet – utvecklingen har gjort oss alltmer till globala medborgare. Kopplingarna är tydliga mellan utvecklingen i världen och våra jobb, vår miljö och vår mat, vår säkerhet och hälsa här i Sverige.

15

Vi socialdemokrater har alltid varit en del av en internationell rörelse med ett engagemang för människor i andra länder och den värld vi har gemensamt. Fattigdom, miljöförstöring, förtryck och orättvisor har upprört socialdemokrater i alla tider. Idag delas känslan av globalt gemensamt ansvar av så många fler, och över detta gläds vi. Det är en styrka idag när så många av våra utmaningar delas globalt.

20

Klyftorna ökar mellan fattiga och rika människor inom våra länder, och mellan fattiga och rika länder. Finanskrisen är ett mycket tydligt exempel på hur de globala klyftorna påverkar oss i vardagen, våra jobb, vår välfärd och ekonomi, var vi än bor i världen. Allra hårdast drabbas de fattigaste. Stigande arbetslöshet rycker tusentals från välfärd och utveckling. Det leder till ökade sociala spänningar i alla länder. Kraftigt varierande tillgång och prisutveckling på livsmedel har drabbat de fattiga jordbruksproducerande länderna hårt. Över en miljard människor går hungriga och bara under 2008 har de kroniskt undernärda ökat med 100 miljoner.

25

Både opålitligheten hos finansmarknaderna och klimatkrisen kräver att globala politiskt hållbara lösningar med bindande regler kommer till stånd. Vi måste alla, demokratiskt, hjälpas åt att vrida utvecklingen i hållbar riktning – ekonomiskt, socialt och miljömässigt.

30

Vi ser idag de klassiska politiska motsättningarna på den globala arenan. Internationella företag kan utnyttja den gränslösa världen. Fria fackföreningar och fackliga rättigheter är viktiga i kampen för global rättvisa. Vi socialdemokrater har ett särskilt ansvar för att stödja det internationella fackliga arbetet, och för att i alla sammanhang stå upp för människors fri- och rättigheter på en allt mer globaliserad arbetsmarknad.

35

De mänskliga rättigheterna utgör en okränkbar helhet. Vi anser att de medborgerliga, politiska, ekonomiska, sociala och kulturella fri- och rättigheterna är universella, odelbara och individuella. De får inte inskränkas. Respekten för de mänskliga rättigheterna är ett uttryck för socialdemokratiens grundläggande värderingar och en förutsättning för demokrati. Därför är det självklart för oss att kritisera regimer som kränker de mänskliga rättigheterna, samtidigt som vi ska leva upp till våra egna nationella åtaganden.

45

I Europa har vi sett en fantastisk utveckling de senaste decennierna. Genom att dörren hölls öppen för nya medlemmar till Europeiska Unionen har fler tidigare kommunistdiktaturer reformerats och demokratiserats.

Framväxten av EU-samarbetet har varit avgörande för vår kontinents välbefinnande. EU måste fortsätta utvecklas inom de områden där EU bäst kan skapa gemensamma lösningar på gemensamma problem. Vi vill att EU ska vara en union för hållbar tillväxt och full sysselsättning. Ett väl fungerande EU bidrar till ett starkt och tryggt Sverige. Klimat- och miljöarbetet inom EU är ett av de bästa exemplen på hur vi gemensamt kan möta hot som inget land kan klara ensamt. Vi också vill stärka EU som global aktör för utveckling, rättvisare handel och försvarare av demokratin. EU:s arbetsformer måste bli öppnare och effektivare.

5

EU måste fortsätta att utveckla en politik som genomsyras av folkrätten och de mänskliga rättigheterna. Samarbetet med FN måste stärkas. EU:s stöd till FN:s nya råd för mänskliga rättigheter måste vara samstämt och tydligt.

10

I Ryssland pågår omvandlingen från kommunism, men vi ser oroande tecken på att mänskliga rättigheter och pressfrihet kränks. Sverige måste klara att skapa ett förtroendefullt samarbete med Ryssland samtidigt som vi ska kritisera det vi anser är fel i rysk politik.

15

USA har under president George W Bush tappat enormt i stöd från världens befolkning. Vi förväntar oss att USA under Barack Obamas presidentperiod ska vända tillbaka till en politik där mänskliga rättigheter respekteras. Att Guantánamofängelset stängs är ett hoppfullt exempel.

20

I Asien har det skett en remarkabel minskning av antalet fattiga. Det medför mer av ekonomisk utveckling och politisk makt för Asien – en positiv utveckling som fläckas av diktaturer som Burma och Nordkorea.

25

Efter årtionden av högerdiktaturer har demokratin fått fäste i Latinamerika. Vi ser hoppfullt på utvecklingen med ökande regionalt samarbete, investeringar i välfärdssystem och successivt minskande korruption och maktmissbruk.

I Afrika finns stark tillväxt och demokratiska framgångar, men också stora hinder – arbetslöshet och fattigdom, etniska konflikter, HIV/aids och andra sjukdomar. Vi vill se en global handelspolitik som ger möjligheter för afrikansk tillväxt inom den egna jordbruks- och energisektorn. Vårt politiska program för Afrika bygger på uthålliga relationer och långvarigt partnerskap.

30

Vi socialdemokrater vill att globaliseringens fördelar ska komma alla till del. Det kräver att människan sätts före marknaden. Fred, demokrati, respekt för de mänskliga rättigheterna och ekonomisk utveckling är grundläggande. Att vi lyckas demokratisera globaliseringen och globalisera demokratin.

35

Vi socialdemokrater tror inte på ödet. Det är vår övertygelse att världen formas av de människor som befolkar den. Kan människor förstöra och förtrycka, så kan människor i samverkan skapa en bättre värld.

40

45

Mot det målet vill vi arbeta med utgångspunkt i följande:

- *Globalisera demokratin.* I en värld som blir alltmer gränslös behöver demokratin bryta igenom för att påverka globalt. Större ansträngningar måste satsas på att öka antalet demokratiska stater i världen. Ett lands inflytande på global nivå måste vara beroende av ett eget demokratiskt styrelseskick.

5

- *Prioritera arbetet med de mänskliga rättigheterna.* Vi ska stå upp för de mänskliga rättigheterna varhelst i världen de kränks. Vår röst ska vara lika skarp mot oförrätter oavsett om de begås av en stormakt eller en diktatur. Kampen mot diskriminering på grund av kön, etnicitet, sexuell läggning, funktionshinder och religion måste föras både nationellt och internationellt. De fackliga rättigheterna behöver stärkas, inte minst i Asien. Kvinnor utgör en majoritet av jordens befolkning, men kvinnors rättigheter kränks ständigt. Det gäller också barnen. Vi ska prioritera jämställdhet och barns rättigheter.

10

15

5.2.2 Fred och säkerhet i vår tid

”Det finns en hel del hot mot vår säkerhet som inte längre enbart kan hanteras militärt. Men de kan mötas med en aktiv politik för mänskliga rättigheter, folkrätt och demokrati, för fattigdomsbekämpning och global rättvisa, för konfliktförebyggande och nedrustning. De kan mötas med aktiv samverkan i närområdet, inom EU och globalt, med FN i centrum. Låt oss göra detta, och utnyttja möjligheterna att upprätta global fred, frihet och rättvisa.”

20

Anna Lindh, Riksdagens utrikesdeklaration 2003

25

Världen krymper. Globaliseringen föder hopp och framtidstro, men också oro. Bland människor i vårt land är det kanske inte i första hand militära hot som skrämmar, utan annat – internationell kriminalitet, pandemier och andra sjukdomar som sprids över gränserna, terrorism, naturkatastrofer, miljöförstöring, integritets- och säkerhetsproblem relaterade till den snabba IT-utvecklingen.

30

Förändringarna i vår nära omvärld har varit omvälvande de senaste decennierna. Det kalla krigets slut har inneburit att några av de allvarligaste hoten mot vår säkerhet försvunnit. Utvidgningen av EU har bidragit både till ökad säkerhet och ökat välbefinnande. Ändå kan vi aldrig helt bortse från rent militära hot mot Sverige. Vi måste alltid ha en god beredskap också för detta.

35

Ett eget trovärdigt försvar utgör grunden för en trovärdig militär alliansfrihet. Sveriges försvar ska vara modernt, effektivt och folkligt förankrat. Vi vill se en könsneutral mönstringsplikt. Ett nordiskt försvarssamarbete är i grunden positivt. Försvarets insatsorganisation ska ha en hög uthållighet. De Nationella skyddsstyrkorna (Hemvärnet) är en viktig resurs som ska finnas i hela landet.

40

Sverige har, som militärt alliansfri stat, en lång tradition av en stark nationell försvarsindustri som inte bara försett och förser landet med materiel utan också med kunskap och oberoende samt tillgång till viktiga industriella samarbeten.

Sverige har genom åren visat att det går att kombinera ett aktivt ansvarstagande för både vår och andras säkerhet med att vara militärt alliansfria. Militär alliansfrihet betyder inte passivitet. Sverige är förpliktigat att värna om internationell fred och

45

säkerhet. Det kräver en aktiv svensk utrikes- och säkerhetspolitik och vi socialdemokrater beklagar att Sveriges röst i världen tystnat under den borgerliga regeringen.

För oss socialdemokrater vilar en modern svensk säkerhetspolitik på fem pelare: ett militärt alliansfritt Sverige, ett ökat samarbete i Norden, en aktiv Östersjöpolitik, ett stärkt Europasamarbete och ett starkt Förenta Nationerna.

5

Vi vill att EU ska vara en stark global aktör för utveckling, rättvisare handel och försvarare av fred och demokrati. Global säkerhet förutsätter kamp mot fattigdom, aktivt värn av mänskliga rättigheter och ett starkt FN uppbackat av en modern folkrätt som sätter människors säkerhet före staters suveränitet. Vi vill vara folkrättens modigaste försvarare och se ett ökat engagemang för FN. Vi vill se ett i grunden reformerat och starkare FN, som förmår att hantera kriser, värna mänskliga rättigheter och främja social och ekonomisk utveckling.

10

För oss är det självklart att Sverige ska delta i fredsbevarande operationer. Likaså att det ska finnas ett tydligt folkrättsligt mandat för dem. Det är bra att EU och Afrikanska unionen utvecklar kapacitet att leda fredsbevarande operationer på uppdrag av FN. Vi vill att EU ska vara ett föredöme för en stark internationell rättsordning.

15

Oroligheterna i Mellanöstern, Afghanistan och Pakistan hotar den globala freden och säkerheten. Därför krävs internationell närvaro i Afghanistan och Mellanöstern, och därför krävs ett större engagemang för att hindra sönderfallet i Pakistan. Fattigdom och hopplöshet utgör rekryteringsgrund för terrorister. Kampen mot terrorismen ska bedrivas rättssäkert och med full respekt för de mänskliga rättigheterna och folkrätten.

20

Konflikten mellan Israel och Palestina måste få ett slut. Ockupationen av de palestinska områdena måste upphöra. Konflikten får konsekvenser för säkerheten i hela regionen och därmed för hela världen. Israel har som den starkare parten ett särskilt ansvar att visa återhållsamhet i våldsanvändning och att ta initiativ för att föra fredsprocessen framåt. Den israeliska bosättningspolitiken, byggandet av muren på ockuperad mark och övervåldet måste upphöra. Den palestinska ledningen måste vidta effektiva åtgärder för att förhindra nya terrordåd och våldsaktioner mot civila israeler.

25

Vi vill se ett oberoende demokratiskt och livskraftigt Palestina sida vid sida med Israel, med säkra och erkända gränser för båda parter. En varaktig fred förutsätter att det globala samfundet involverar alla relevanta parter i en kommande lösning. Världssamfundet måste ta ansvar för att bistå palestinierna med återuppbyggnaden. Internationell närvaro behövs för att stärka säkerheten och motverka terrorhandlingar. EU och FN måste ta ett större ansvar. Målet är en hållbar och rättvis fred byggd på folkrätten och FN:s resolutioner. Den svenska socialdemokratin stödjer och kommer aktivt att arbeta med fredskrafterna på båda sidor.

30

35

Vi socialdemokrater vill se en ny svensk offensiv mot massförstörelsevapen och nedrustning. Därför har vi tagit fram ett tolvpunktsprogram för nedrustning. Massförstörelsevapen utgör ett av de största hoten mot internationell fred och säkerhet. Målet måste vara en fullständig avveckling av världens massförstörelsevapen. Vägen dit går via kraftfulla kontrollregimer och outtröttligt nedrustningsarbete.

40

Utan säkerhet och fred ingen utveckling, utan utveckling ingen säkerhet och

45

fred – och utan respekt för mänskliga rättigheter varken säkerhet, fred eller hållbar utveckling. Det hänger ihop.

Vårt mål är fred, frihet och rättvisa. Därför vill vi socialdemokrater:

5	• <i>Stärk Sveriges fredsarbete.</i> Vi vill investera större resurser för att förebygga konflikter och övergrepp. Förebyggande konfliktlösning måste prioriteras. Sverige ska aktivt bidra för att skapa säkerhet. För alla fredsbevarande operationer som Sverige deltar i ska det finnas ett tydligt folkrättsligt mandat. Ett mandat givet av FN:s säkerhetsråd ska alltid eftersträvas. Extrema nödsituationer utan åtgärder från FN:s säkerhetsråd, kan utgöra undantag. Agerandet måste prövas från fall till fall och åtgärder kan endast vidtas på kollektiv grund inom ramen för en regional organisation och kan aldrig vara praxisgrundande.
10	
15	• <i>Ett starkare FN – med skyldighet att skydda.</i> Vi vill arbeta för ett starkt och effektivt FN. En modern folkrätt sätter människors säkerhet främst. FN:s säkerhetsråd har ansvaret för internationell fred och säkerhet. Säkerhetsrådets bruk av veto riskerar att lamslå världssamfundet. Arbetet med att reformera FN måste fortsätta. Ingen regim ska ostraffat kunna begå grova övergrepp mot sin befolkning. FN behöver aktiva verktyg för att kunna gripa in för att förhindra en konflikt eller stoppa folkmord. Vi vill utveckla FN:s princip om skyldigheten att skydda. Världen ska inte stå passiv när folkmord, massmord eller etnisk rensning sker.
20	
25	• <i>Kamp mot massförstörelsevapen.</i> Sverige måste åter ta en ledande roll i det internationella arbetet för avspänning, nedrustning och icke-spridning. De existerande kärnvapenmakterna måste börja minska sitt innehav. Världens militärutgifter måste kraftigt minskas. Sverige ska snabbt ratificera det internationella förbudet mot klusterbomber. Dödläget måste brytas i nedrustningskonferensen i Genève och trycket öka i NSG (Nuclear Suppliers Group), Ny Agenda-koalitionen och andra fora där kampen mot massförstörelsevapen kan föras. Vi vill investera i ansedda Sipri, Stockholms fredsforskningsinstitut, istället för att skära ner resurserna.
30	

5.2.3 Vårt globala grannskap – vårt gemensamma ansvar

35	<i>"No one today can claim ignorance of the cost that this divide imposes on the poor and dispossessed who are no less deserving of human dignity, fundamental freedoms, security, food and education than any of us. The cost, however, is not borne by them alone. Ultimately, it is borne by all of us – North and South, rich and poor, men and women of all races and religions."</i>
40	Kofi Annan, Nobelföreläsning, Oslo, 2001

Människor har idéer och drivkraft till att förändra och förbättra sin situation, i alla länder och också under mycket fattiga förhållanden. Något av det bästa vi kan göra är att förse människor med redskap så att de själva kan förbättra sin situation.

Vi vet att mikrolån till entreprenörer i fattiga länder fungerar bra, framför

allt när kvinnor är låntagare. Den lön som kommer ur företagsamheten kommer också deras familjer till nytta. Alltför ofta är det de små ekonomiska resurserna för att komma igång och göra den inledande investeringen som saknas. Här kan små insatser göra oerhörd nytta.

Närmare hälften av jordens befolkning lever på under 2 dollar per dag. Hela 1,2 miljarder människor lever idag i extrem fattigdom med en inkomst på endast 1 dollar per dag. Majoriteten av världens fattiga är kvinnor och barn. 800 miljoner lider allvarlig brist på mat och miljarder människor saknar rent vatten. Varje dag svälter 30 000 människor ihjäl, de flesta är barn under 5 år.

5

Endast 30 procent av världens biståndsmedel går idag till fattigdomsbekämpning, bekämpande av hunger och sjukdomar i fattiga länder. Detta är oacceptabelt. FN:s millenniemål siktar på att halvera fattigdomen i världen till år 2015. Det är ett delmål – slutmålet måste vara att helt utrota fattigdomen. Men om den nuvarande takten håller i sig så kommer målet om en halvering inte att uppnås. Det är tid att öka takten och fokusera insatserna.

10

Fattigdom skapar sjukdom och stort mänskligt lidande, men också fortsatt miljöförstöring och konflikter. En hållbar utveckling – ekonomiskt, socialt och miljömässigt – görs omöjlig av hunger och fattigdom. Många av världens flyktingar hade sluppit lämna sina hem för gott om inte fattigdom hade varit ett grundläggande problem. Länder och människor kan lyfta sig ur fattigdom – Sverige har en egen sådan historia, med en lång resa från Europas fattigaste land till en välmående välfärdsnation.

20

Vi människor måste hjälpas åt, i solidaritet, för att vi ska kunna nå gemensamma mål för framtiden. Vi lever på den här jorden tillsammans – vi är varandras grannar.

Vi måste riva världens handelshinder så att export och import fungerar och utvecklingen kan spridas till fler. Fri- och rättvis handel, mänskliga rättigheter, skuldavskrivningar, klimatåtgärder, jämställdhet, demokrati och jobb – vår politik hänger ihop och måste samordnas i en politik för global utveckling.

25

Vi socialdemokrater vill att det svenska biståndet ska präglas av hög ambition, hög kvalitet och goda resultat. Sverige ska ge en procent av bruttonationalinkomsten i bistånd. Med rätt prioriteringar, ökat fokus på uppföljning och kvalitet samt nolltolerans mot korruption utgör svenskt bistånd ett viktigt bidrag till kampen för en rättvisare värld.

30

Migrationen i världen ökar – som en konsekvens av fattigdom och konflikter, men också som en konsekvens av globaliseringens mer öppna värld. Sverige är en del av den utvecklingen och den är i grunden positiv. När människor flyttar sprids arbetskraft, kunskap och idéer, nätverk växer och nya möjligheter uppstår. Paradoxalt nog kan migrationen också minska fattigdomen och minska den ofrivilliga migrationen på sikt. Många migranter skickar hem pengar – till ett totalt värde som är cirka tre gånger så stort som det som det samlade biståndet i världen.

35

40

Asylrätten är en grundpelare för svensk socialdemokrati. Den är en mänsklig rättighet och utgår ifrån människors behov av skydd och deras fruktan för förföljelse. Samtidigt som integrationen mellan EU:s länder ökar, finns en risk att gränsen mot omvärlden dras skarpare. Ökade flyktingströmmar innebär en stor utmaning för EU. Skillnaden mellan EU-ländernas flyktingpolitik är för stor. Vi

45

vill att EU ska ha en gemensam rättssäker, human, solidarisk och effektiv asylpolitik. Alla asylsökande ska garanteras en rättssäker och effektiv asylprövning i hela EU. Handläggningstiden hos svenska Migrationsverket måste kortas till maximalt 5 månader.

5

Arbetskraftsmigration är en naturlig del av en globaliserad värld och den kommer att öka, också till Sverige. När den utgår från vårt behov av arbetskraft är den viktig för svensk tillväxt. Men det förutsätter ordning och reda på arbetsmarknaden, full respekt för gällande villkor och kollektivavtal, så att oseriösa arbetsgivare inte kan utnyttja människor på flykt. Kontrollen måste öka och företag som utnyttjar migranter ska straffas hårdare.

10

Idag lever och arbetar många människor i Europa utan uppehållstillstånd. Många lever under mycket svåra förhållanden. I Sverige måste vi förebygga att människor tvingas leva gömda. Tillgången på sjukvård, framförallt för gömda barn, måste öka. Principen att människor som inte är bosatta i Sverige och som inte ingår den svenska sjukförsäkringen får betala för sig är rimlig. Men vi vill se en översyn av de system och kostnadsmodeller vi har idag för att öka tillgängligheten.

15

Vår solidaritetspolitik syftar till att hållbart minska fattigdomen och klyftorna i världen på ett sätt som stärker utvecklingen av demokrati och respekt för mänskliga rättigheter.

20

Därför vill vi socialdemokrater prioritera:

- *Fri handel.* En fri och rättvis handel är nyckeln till utveckling. Handelshinder i världen måste undanröjas. Med EU:s politik för bistånd, handel, migration, jordbruk och klimat kan vi påverka hela världens utveckling. Mer av EU-biståndet måste fokuseras på fattigdomsbekämpning. Sveriges och EU:s bistånd måste klimatsäkras. Vi vill att EU:s tullar och handelshinder mot fattiga länder tas bort. Jordbruks-, fiske- och handelspolitiken måste reformeras inom EU för att främja, istället för att bromsa, utvecklingsländernas möjligheter.

25

- *Tydlig inriktning på biståndspolitik.* Världen måste fokusera på kampen mot fattigdomen. FN:s millenniemål måste nås, som ett första steg. Vi ska kraftfullt arbeta för att EU:s länder lever upp till FN:s mål om 0,7 procent av bruttonationalinkomsten i bistånd. Vår biståndspolitik ska ta sin utgångspunkt i människors egen initiativförmåga och kraft att skapa möjligheter. Vi vill mer aktivt stödja entreprenörskap i utvecklingsländer. Det handlar om att stärka fattiga människors, inte minst kvinnors, möjligheter att äga och driva företag och stärka deras rättigheter.

30

35

40

45

Om citaten

Varje avsnitt i dessa riktlinjer inleds med ett fristående citat. Citaten har valts för att inspirera och komplettera texten genom att spegla den verklighet som politiken har att verka i, snarare än som uttryck för politiska åsikter.

Förslag till politiska riktlinjer

socialdemokraterna.se

